

**Załącznik
do Uchwały Nr XVII/99/04
Rady Powiatu Łosickiego
z dnia 16 sierpnia 2004 r.**

***PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
POWIATU ŁOSICKIEGO***

Aktualizacja 2019

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Obszar i czas realizacji	5
II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza w powiecie łosickim	6
1. Rys historyczny	6
2. Położenie, powierzchnia	8
3. Środowisko przyrodnicze	10
3.1. Klimat i rzeźba terenu	10
3.2. Zasoby wodne	11
3.3. Gleby	11
3.4. Lasy	12
3.5. Surowce mineralne	12
3.6. Obszary chronione	12
4. Sfera społeczna	14
4.1. Ludność	14
4.2. Edukacja, kultura i sport	17
4.3. Opieka zdrowotna	20
4.4. Rynek pracy i bezrobocie	23
4.5. Bezpieczeństwo	25
5. Sfera gospodarcza	26
5.1. Podmioty gospodarcze	26
5.2. Rolnictwo	28
5.3. Turystyka	29
5.4. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	31
6. Infrastruktura techniczna	34
6.1. System komunikacji	34
6.2. Gospodarka wodno-ściekowa	35
6.3. Gospodarka odpadami	36
6.4. Sieć energetyczna i gazownicza	36
6.5. Łączność	37
III. Zadania polegające na poprawie sytuacji w Powiecie Łosickim	38

1. Analiza SWOT	38
IV. Realizacja zadań i projektów	42
V. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie Powiatu Łosickiego	66
VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego	68
VII. Plan finansowy na lata 2004-2006 (obligatoryjnie) i na lata 2007-2013 (fakultatywnie)	70
VIII. System wdrażania	82
IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	83
1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Łosickiego	84
2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego	84
3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi	84
4. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego	84

WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Łosickiego to zestaw działań, które mają być podjęte w określonym otoczeniu i terminie, zmierzających do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju powiatu. Obowiązek posiadania tego dokumentu nakłada Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. Celem strategicznym ZPORR jest tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską.

Plan został przygotowany na lata 2004-2013, przy czym zapisy dotyczące okresu 2004-2006 są bardziej precyzyjne niż działania w latach późniejszych, które są określone jako długoterminowe i umożliwiające ich weryfikację w końcu okresu programowania 2004-2006.

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem uchwalonym przez Radę Powiatu, określającym najważniejsze działania mające na celu ciągły rozwój powiatu oraz przedstawienie przewidywanych efektów tych działań. Jednym z podstawowych warunków powodzenia realizacji zamierzeń jest dobra współpraca władz samorządowych, mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców.

Środki publiczne są podstawowym narzędziem realizacji planu, jednak wiele z zamierzeń przekracza możliwości finansowe samorządu. Dlatego konieczne będzie pozyskiwanie środków pozabudżetowych (w tym fundusze unijne) na inwestycje, przedsięwzięcia oraz współpracę z władzami gminnymi.

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Obszar realizacji Planu Rozwoju Lokalnego obejmuje swoim zasięgiem teren Powiatu Łosickiego, natomiast okresy programowania Unii Europejskiej, lata 2004 – 2006 i 2007 – 2013, narzucają ramy czasowe realizacji planu, natomiast określone w ZPORR priorytety, wyznaczają obszary działalności powiatu. Analizie poddano: sferę społeczną, gospodarczą, techniczną i finansową.

Przygotowany przez nas dokument stanowi, zatem krótką (na lata 2010 – 2011) i długoterminową (na lata 2011 - 2013) wizję rozwoju potencjału gospodarczego powiatu, który warunkuje wzrost konkurencyjności oraz przeciwdziałanie dalszej marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi społecznemu powiatu, jego spójności ekonomicznej i społecznej oraz integracji z Unią Europejską.

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą Powiatu. Formułuje on określone priorytety, cele i zadania realizacyjne zmierzające do rozwiązania określonych problemów. Szacuje wartość każdego zadania i źródło jego finansowania oraz wskazuje czas realizacji.

Udział miejscowej społeczności w formułowaniu Planu dokonywał się poprzez konsultacje wybranych problemów z określonymi instytucjami i środowiskami, a także podczas Warsztatów Ożywienia Gospodarczego.

Dokument ten będzie modyfikowany i wzbogacany w przyszłości w miarę zaistniałych potrzeb przez Radę Powiatu Łosickiego.

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA W POWIECIE ŁOSICKIM

1. Rys historyczny

Pierwsze wzmianki o Łosicach pochodzą z 1264 roku. Początków Łosic można doszukiwać się w położonym 6 km od miasta grodzisku średniowiecznym pochodzącym z okresu XI-XIII w., leżącym w sąsiedztwie wsi Dzieńcioły. Udokumentowana historia miasta zaczyna się od 1505 roku, kiedy to z rąk króla Aleksandra Jagiellończyka Łosice otrzymały prawa miejskie. Zostały tym samym przeniesione z prawa ruskiego i litewskiego na prawo magdeburskie. Oznaczało to uwolnienie mieszczan łosickich od władzy i sądownictwa urzędników wielkksiążęcych oraz uzyskanie uprawnień samorządowych, takich jak powoływanie wójta, burmistrza i rady miejskiej. Przywilej zezwalał na organizowanie cotygodniowego targu i czterech jarmarków rocznie. Mowa w nim również o przeniesieniu rynku w dogodniejsze miejsce i o budowie ratusza miejskiego. Pierwszych dokładniejszych danych o stanie miasta dostarcza inwentarz starostwa mielnickiego z 1551 roku. W Łosicach istniały wówczas dwie cerkwie: pw. św. Przemysła (Matki Boskiej) i św. Michała oraz dwa kościoły rzymskokatolickie: pw. św. Zygmunta i św. Ducha, ufundowane i uposażone przez Zygmunta I w 1551 roku. Około 1560 roku wraz z południową częścią starostwa mielnickiego zostały wyodrębnione jako osobna dzierżawa królewska, wkrótce potem nazwana starostwem. W skład starostwa weszły dwór z folwarkiem, miasto oraz wsie Kornica, Ruda (dziś Rudka), Szpaki, Szydłówka, Olszanka, Próchenki, Łepki oraz Korczówka.

Wojna ze Szwedami w latach 1655-1660 przyniosła niemal zupełną ruinę miasta. Jednak jego pozycja w XVIII wieku znacznie się podniosła. Starostwo łosickie funkcjonowało do ostatniego rozbioru państwa polskiego w 1795 roku. Dostało się wtedy pod panowanie austriackie. W okresie Królestwa Warszawskiego w 1809 roku Łosice awansowały do rangi miasta powiatowego. Pełniły tę funkcję również w Królestwie Polskim. Z mapy powiatowej Królestwa Łosice znikły w 1842 roku, po upadku powstania listopadowego, w wyniku przeprowadzonej carskiej reformy administracyjnej. Nadano jednak Łosicom status miasta okręgowego. Taki stan utrzymał się do 1867 roku, kiedy to za zdecydowany udział miejscowej

ludności w powstaniu styczniowym Łosice straciły prawa miejskie i zostały zdegradowane do roli gminy. Inicjatorem działalności spiskowej i przywódcą w powstaniu styczniowym był miejscowy lekarz Władysław Czerkowski. W jego mieszkaniu 18 stycznia 1863 roku odbyła się narada działaczy „Czerwonych”, na której zapadły decyzje w sprawie ataku na carskie garnizony w dniu wybuchu powstania.

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku Łosice włączono do powiatu konstantynowskiego, a następnie w 1932 roku - siedleckiego. W czasie II wojny światowej centrum Łosic zostało w dużym stopniu zniszczone, zbombardowano żydowską bożnicę, a wielotysięczną ludność żydowską poddano represjom. Okolice Łosic podczas wojny były bazą działań ruchu oporu i widownią wielu akcji zbrojnych. Walczył tutaj oddział 34 pułku piechoty 9 dywizji AK pod dowództwem mjr Stefana Wyrzykowskiego „Zenona”.

Powolny rozwój miasteczka, w znacznym stopniu zniszczonego podczas działań militarnych w czasie II wojny światowej, został przyspieszony w momencie utworzenia powiatu łosickiego w 1956 roku z części powiatów: bialskiego, siedleckiego i sokołowskiego, który funkcjonował do 1975 roku w województwie warszawskim, a następnie wszedł w skład województwa białkopodlaskiego.

1 stycznia 1999 roku w wyniku wprowadzenia reformy administracyjnej kraju Łosice zostały ponownie siedzibą powiatu w województwie mazowieckim.

2. Położenie, powierzchnia

Powiat Łosicki jest najbardziej wysuniętym na wschód obszarem województwa mazowieckiego. Od zachodu graniczy z powiatem siedleckim, od półn.- wsch. z siemiatyckim (woj. podlaskie) oraz od połud.- wsch. z bialskim (woj. lubelskie). Przez rejon powiatu w kierunku północ – południe przebiega droga krajowa nr 19 o znaczeniu międzynarodowym. W pobliżu Łosic przebiega także linia kolejowa Warszawa – Hajnówka ze stacją w Niemojkach. Łosice stanowią lokalny węzeł komunikacji samochodowej. Zbiegają się tu trasy: Lublin - Białystok oraz Warszawa - Terespol. Położenie Łosic na zbiegu głównych szlaków komunikacyjnych sprzyja ponadlokalnym kontaktom gospodarczym, a także stanowi dogodny punkt wypadowy dla turystów udających się w pobliskie tereny nadbużańskie.

Cały obszar powiatu łosickiego położony jest w zlewni rzeki Bug, która wyznacza północno - wschodnią granicę powiatu. Największe rzeki będące lewobrzeżnymi dopływami Bugu to: Toczna, nad którą leżą Łosice oraz Sarenka i Czyżówka. W południowo - wschodniej części powiatu (teren gm. Huszlew, Stara Kornica) przepływają rzeki Złota Krzywula i Klukówka - dopływy rzeki Krzny. W zachodniej części, w gminie Olszanka znajdują się źródła rzeki Liwiec.

Pod względem geograficznym powiat położony jest w granicy Prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego (makroregion Nizina Południowopodlaska). Wyróżnia się tu mezoregiony: Podlaski Przełom Bugu, Wysoczyzna Siedlecka i Równina Łukowska. Niemal cały obszar pokrywają osady czwartorzędowe naniesione przez lądolód, których miąższość w okolicach Łosic przekracza 170m. Osady trzeciorzędowe nie tworzą ciągłej warstwy i występują w postaci płatów o miąższości kilkudziesięciu metrów. Rzeźba terenu została ukształtowana w czasie czwartorzędu, w okresie działania lądolodu. Tereny charakteryzują się występowaniem strefy moren czołowych.

Pod względem krajobrazowym teren jest mało urozmaicony. Występują krajobrazy nizinne z przewagą równin peryglacjalnych. Najbardziej atrakcyjną pod względem krajobrazowym jest dolina Bugu. Obszar ten chroniony jest w postaci parku krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”.

Obszar Powiatu Łosickiego jest jednym z chłodniejszych w całym województwie mazowieckim. Jest to wpływ klimatu kontynentalnego. Okres bezprzymrozkowy i wegetacyjny trwają krócej niż w pozostałej części kraju. Różnica ta waha się w granicach 9 - 15 dni. Średnia suma opadów rocznych jest niska. Przeważają wiatry z kierunku zachodniego oraz południowo-zachodniego. Wiatry zachodnie przynoszą latem powietrze chłodniejsze i wilgotne, zimą natomiast cieplejsze w porównaniu z suchymi i chłodnymi masami powietrza kontynentalnego. W ostatnich latach obserwowane są często anomalie pogodowe, które prawdopodobnie wiążą się ze zmianą klimatu na całej naszej półkuli, co rzutuje na klimat lokalny.

Mapka 1. Podział administracyjny powiatu łosickiego

Powierzchnia powiatu łosickiego wynosi 771,77 km², w jego skład wchodzi sześć gmin: Łosice, Huszlew, Olszanka, Platerów, Sarnaki i Stara Kornica.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gmin powiatu łosickiego (stan na 31.12.2018 r.)

Gmina	Dane lokalizacyjne i administracyjne		
	Ludność	Powierzchnia (km ²)	Liczba sołectw
miasto i gmina Łosice	11 064	121,24	25
gmina Huszlew	2 882	117,6	24
gmina Olszanka	3 048	86,7	17
gmina Platerów	4 944	128,9	23
gmina Sarnaki	4 781	197,3	32
gmina Stara Kornica	4 840	115,0	18

3. Środowisko przyrodnicze

3.1. Klimat i rzeźba terenu

Obszar powiatu jest jednym z chłodniejszych w całym województwie mazowieckim. Okres bezprzymrozkowy i wegetacyjny trwają krócej niż w pozostałej części kraju. Różnica ta waha się w granicach 9-15 dni.

Na terenie powiatu zaznaczają się wpływy klimatu kontynentalnego, co wyraża się dużą amplitudą temperatur w ciągu roku (od +30 do -30°C) oraz niezbyt wysoką sumą opadów atmosferycznych. Średnia roczna temperatura powietrza waha się w granicach 7-8°C, a średnia roczna suma opadów wynosi od 550mm do 560mm.

Na okres wegetacyjny przypada średnio 2/3 rocznej sumy opadów. Okres wegetacyjny trwa 210-215 dni, a początek tego okresu przypada na 5-7 IV, zaś koniec na 25-30 X. Zima średnio trwa 108-110 dni, a średni czas zalegania pokrywy śniegowej to 55-60 dni. Liczba dni z temperaturą ujemną wynosi około 50-55 dni. Występujące na terenie powiatu w przeważającej części wiatry zachodnie przynoszą latem powietrze chłodniejsze i wilgotne, zimą natomiast cieplejsze w porównaniu z suchymi i chłodnymi masami powietrza kontynentalnego.

Dzisiejsza rzeźba terenu powiatu łosickiego została ukształtowana w czasie czwartorzędu. Niemal cały obszar powiatu pokrywają osady czwartorzędowe naniesione przez lądolód stadiału mazowiecko-podlaskiego (złodowacenie środkowo-polskie), których miąższość w okolicach Łosic przekracza 170 m. Osady trzeciorzędowe nie tworzą ciągłej warstwy i występują w postaci płatów o grubości kilkudziesięciu metrów. Tereny północne powiatu charakteryzują się występowaniem stref moren czołowych. Jest to obszar doliny Bugu, który stanowi część Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”. W obrębie doliny Bugu występują charakterystyczne poziomy tarasowe, różnica wysokości względnej pomiędzy dnem doliny a wierzchowiną dochodzi nawet do 50 m (na odcinku Klepaczew - Mierzvice w gminie Sarnaki).

Część południowa powiatu charakteryzuje się równiną, płaską powierzchnią z małymi różnicami wysokości. Najwyżej położonym punktem na terenie powiatu łosickiego jest wyniesienie koło wsi Litewniki Nowe, w pasie kulminacji czołowo-morenowych, którego wysokość wynosi 190,8 m npm.

3.2. Zasoby wodne

Pod względem hydrograficznym powiat łosicki leży w zlewni Bugu, która jest rzeką III rzędu. Głównymi jej dopływami na terenie powiatu są rzeka Toczna oraz Sarenka. Wszystkie cieką mają charakter nizinny, wykazują względnie małą roczną zmienność prędkości i wielkości przepływu. Charakteryzują się również niską zasobnością w wodę. Rzeki te zasilane są głównie wodą opadową, której roczna suma na tym obszarze wynosi od 550 do 560 mm. Bug na odcinku powiatu łosickiego jest rzeką nieuregulowaną. Decyduje to o znacznym zróżnicowaniu szerokości jak i głębokości koryta. Bug charakteryzuje się śnieżno-deszczowym ustrojem zasilania i dwoma wysokimi stanami wód na wiosnę, w kwietniu, oraz latem, w czerwcu i lipcu. Najniższe stany wód zanotowano we wrześniu. Średni roczny przepływ Bugu w dolnym biegu wynosi 140 m³/s

3.3. Gleby

Na terenie powiatu łosickiego występują głównie gleby piaskowe różnych typów genetycznych oraz bielice i pseudobielice. Pod względem przydatności rolniczej, na gruntach ornych przeważają gleby średnie o przewadze klasy bonitacyjnej IV, a wśród użytków zielonych – gleby słabe V i VI klasy. Najlepsze gleby występują w gminach Łosice i Platerów, natomiast najgorsze na terenie gminy Sarnaki. Według danych IUNG średni wskaźnik oceny gleb użytków rolnych na terenie powiatu łosickiego waha się w granicach od 40 do 50 punktów (w skali 100 pkt.)

Na terenie powiatu łosickiego użytkowanie gruntów przedstawia się następująco:

- 51,9 % grunty orne,
- 20,4% lasy,
- 13,6 % łąki i pastwiska,
- 3,1 % sady,
- 6,7% pozostałe grunty.

3.4. Lasy

W powiecie łosickim lasy zajmują 15679,19 ha, co stanowi około 20,4% całkowitej powierzchni powiatu. Wskaźnik ten nieznacznie odbiega od średniej dla województwa mazowieckiego (21,9%), ale wyraźnie od średniej krajowej (28,5%) i europejskiej (33%), a tym bardziej od przyjętego w krajach Unii Europejskiej wskaźnika kierunkowego (42%).

Lasy państwowe stanowią około 52% (8291,02 ha), natomiast lasy prywatne 48% (7551,0 ha). Lasy państwowe są administrowane przez Nadleśnictwo Sarnaki, natomiast lasy prywatne nadzorowane są przez Starostwo. W układzie przestrzennym najwyższym stopniem lesistości charakteryzują się północno-wschodnie gminy powiatu, zaś najmniejszą południowo-zachodnie.

3.5. Surowce mineralne

Na obszarze powiatu łosickiego występują złoża takich surowców mineralnych jak: piasek, żwir, surowce ilaste, torf i kreda pisząca. Do najintensywniej eksploatowanych złóż surowcowych należą przede wszystkim złoża torfu. Kopalina ta znalazła zastosowanie w uprawie pieczarek, która jest jednym z ważniejszych działów rolnictwa na terenie powiatu. W mniejszych ilościach wydobywane jest kruszywo naturalne (żwir i piasek). Na terenie powiatu zostały zbilansowane bardzo duże złoża kredy, której wydobycie w obecnej chwili jest niewielkie.

3.6. Obszary chronione

Ochrona przyrody i krajobrazu polega na tworzeniu parków narodowych i rezerwatów przyrody, uznaniu za pomniki przyrody poszczególne twory przyrody i ich skupienia, prowadzeniu ochrony gatunkowej roślin i zwierząt zagrożonych w swoim bycie lub rzadko występujących, tworzeniu parków krajobrazowych oraz wyznaczaniu obszarów chronionego krajobrazu.

W obrębie powiatu łosickiego występują wszystkie w/w formy ochrony przyrody poza jedną - Parkiem Narodowym. Pod tym względem powiat łosicki jest bardzo atrakcyjnym obszarem przyrodniczym i w miarę czystym nieskażonym ekologicznie terenem.

Najcenniejsze obiekty przyrody chronionej znajdują na terenie gminy Platerów i Sarnaki. W 1994 r. utworzony został w dolinie Bugu Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”. Obejmuje on fragment lewobrzeżnej doliny Bugu. Na terenie powiatu łosickiego powierzchnia parku wynosi 15393 ha, w tym 4387 ha w gminie Platerów i 11006 ha w gminie Sarnaki. Otulina Parku zajmuje powierzchnię 7759 ha. Należy podkreślić, że teren chroniony w formie Parku Krajobrazowego – „Podlaski Przełom Bugu” jest ważnym w skali kraju korytarzem ekologicznym, gdzie występują rzadkie i chronione gatunki roślin i zwierząt.

W okolicy Zabuża i Mielnika Bug tworzy malowniczy przełom przecinający strefę moren czołowych. Tutaj w 1983 r. został utworzony rezerwat przyrody (leśno-krajobrazowy) o powierzchni 34,07 ha „Zabuże” w gminie Sarnaki. Ochronie podlegają głównie starodrzew dębowy i dębowo -sosnowy z bogatą florą. Drugi to rezerwat „Kózki” również w gminie Sarnaki o pow. 86,12 ha.

Użytków ekologicznych powołanych przez wojewodę jest dziewięć:

- 3 w gminie Platerów obejmujących łącznie 61,1 ha
- 4 w gminie Sarnaki obejmujących łącznie 8,97 ha
- 1 w gminie Stara Kornica obejmujący 1,43 ha
- 1 w gminie Huszlew obejmujący 3,24 ha

Ponadto jeden utworzony Uchwałą Rady Miasta i Gminy Łosice zwany „Storczykowa Łączka” o pow. 2,61 ha oraz siedem powołanych Uchwałą Rady Gminy Olszanka o łącznej pow. 16,81 ha. Najcenniejszym użytkiem ekologicznym jest „Łozowisko” o powierzchni 27,26 ha we wsi Czuchów – Pieńki, w skład którego wchodzi torfowiska, zarośla wierzbowe, fragmenty podmokłych łąk przyległych do rzeki Toczna. Na terenie powiatu zachowało się 15 obiektów parkowo – pałacowych. Ogółem w powiecie łosickim istnieje 83 pomników przyrody.

4. Sfera społeczna

4.1. Ludność

Powiat łosicki pod względem liczebności mieszkańców (**31 559** osób stan na 31.12.2018 r.) znajduje się na ostatnim miejscu spośród powiatów województwa mazowieckiego. Mieszkańcy powiatu stanowią 0,65 % całej ludności województwa. Powiat charakteryzuje się małą gęstością zaludnienia, na 1 km² przypada około 4 mieszkańców (stan na 31.12.2018r.) W poniższej tabeli zestawiono liczbę ludności w poszczególnych gminach powiatu łosickiego.

Tabela 2. Liczba ludności w powiecie łosickim oraz w poszczególnych gminach stan na 31.12.2018 r.

LP.	MIASTO/ GMINA	LICZBA DZIECI 0-18		LICZBA MIESZKAŃCÓW					
				LICZBA KOBIET powyżej 18		LICZBA MĘŻCZYZN powyżej 18		OGÓŁEM	
1	2	4		5		6		7	
1	Miasto i Gmina Łosice	Miasto	Gmina	Miasto	Gmina	Miasto	Gmina	Miasto	Gmina
		1383	762	3066	1541	2736	1576	7185	3879
		2145		4607		4312		11064	
2	Gmina Huszlew	611		1 127		1 144		2882	
3	Gmina Olszanka	644		1204		1200		3048	
4	Gmina Platerów	981		1963		2000		4944	
5	Gmina Sarnaki	801		2028		1952		4781	
6	Gmina Stara Kornica	951		1935		1954		4840	
Razem Powiat Łosicki		6 133		12 864		12 562		31 559	

Na 100 osób w wieku produkcyjnym w powiecie łosickim przypada 68 osoby w wieku nieprodukcyjnym, a biorąc pod uwagę powolny, ale systematyczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym tym samym zwiększa się stopniowo udział osób w wieku poprodukcyjnym.

4.2. Edukacja, kultura, sport

4.2.1. Edukacja

Na terenie powiatu łosickiego na bazę materialną szkolnictwa podstawowego składa się 20 szkół podstawowych do których uczęszcza 2425 dzieci. Niestety nasze szkolnictwo podstawowe charakteryzuje się rozproszoną i rozdrobnioną siecią szkolną szczególnie na wsi.

W związku z malejącą liczbą uczniów w szkołach podstawowych, gminy jako organy prowadzące dokonują symulacji i przeprowadzające zmianę organizacji szkół na swoim terenie. Głównie z tego powodu w szkolnictwie podstawowym powiatu w ciągu ostatnich lat ubyło szkół.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, z późn. zm.) z dniem 31 sierpnia 2019 r. działalność zakończą gimnazja.

Tabela 3. Liczba uczniów w poszczególnych szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat na koniec roku szkolnego 2018/2019

Nazwa szkoły	Typ szkoły	Liczba uczniów
Zespół Szkół nr 1 w Łosicach	I Liceum Ogólnokształcące	246
Zespół Szkół nr 2 w Łosicach	Technikum	59
	Szkoła branżowa	72
Zespół Szkół nr 3 RCKU w Łosicach	Technikum	352
Ośrodek Szkolno – Wychowawczy	Szkoła Podstawowa	27
	Gimnazjum	5
	Szkoła branżowa	33
	Przyspasabiająca do pracy	25

Z punktu widzenia strategicznych kierunków rozwoju powiatu łosickiego, kluczowe znaczenie ma nauczanie średnie, ponieważ leży ono w gestii Starostwa Powiatowego. Pełen wykaz oferowanych w ponadgimnazjalnych powiatu zawodów, specjalności i kierunków kształcenia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Charakterystyka szkół prowadzonych przez Powiat

Nazwa szkoły	Typ szkoły	Profil, zawód, specjalność
Zespół Szkół nr 1 w Łosicach, ul. Szkolna 5	Liceum Ogólnokształcące	–
Zespół Szkół nr 2 w Łosicach, ul. Piłsudskiego 9	Technikum	– informatyczne – mechaniczne – budownictwa – spedytor – rachunkowości – robót wykończeniowych w budownictwie
	Szkoła branżowa	– Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – Mechanik pojazdów samochodowych – Monter sieci i instalacji sanitarnych
Zespół Szkół nr 3 - Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. St. Staszica w Łosicach, ul. Radzyńska 1	Technikum	– hotelarstwa – ekonomista – żywienia i usług gastronomicznych – rolnik
	Szkoła branżowa	– rolnik – kucharz
Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Łosicach, ul. Krasickiego 1	Szkoła Podstawowa	– specjalny
	Gimnazjum	– specjalny
	Szkoła branżowa	– kucharz – cukiernik
	Przyspasabiająca do pracy	– kształcąca w zakresie gospodarstwa domowego, ogrodnictwa, krawiectwa i introligatorstwa.

4.2.2. Kultura

Powiat łosicki nie posiada jednostki organizacyjnej zajmującej się kulturą. Wychodząc naprzeciw potrzebom wspierania organizacyjnego działań poszczególnych twórców ludowych na terenie powiatu łosickiego powołano w 2000 roku, Społeczną Powiatową Radę Kultury, po roku działalności SPRK przekształciła się w Powiatowe Stowarzyszenie Animatorów Kultury w Łosicach.

Tradycję, muzyczną kulturę ludową kultywuje Zespół Pieśni i Tańca „PASIEKA” z Platerowa, kabaret „ŁZY SOŁTYSA” z Sarnak i Zespół ludowy „MARYSIENKI” ze Starych Szpak, Zespół „Korniczanie” z Kornicy, Zespół „Zakrze Śpiewa” z Zakrza, Zespół „Sąsiadeczki” z Kobylan oraz Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Łosickiej.

Imprezy cykliczne organizowane na terenie powiatu łosickiego:

- Powiatowy Festiwal Kolęd i Pastorałek „Łosickie Anioły”
- Otwarty Turniej Tańca Nowoczesnego
- Otwarty Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Starosty Powiatu Łosickiego
- Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym
- Obchodami rocznicy Bitwy pod Jeziorami oddziału partyzanckiego „Zenona” 34 pp AK.
- Dni Łosic,
- Festyn Nadbużański,
- Dożynki Powiatowe,
- Ponadregionalny Konkurs Literacki im. Romualda III Mikoszewskiego pt. „Ziemia Najbliższa”,
- Ogólnopolski Zlot Drużyn Harcerskich „Nieprzetartego Szlaku”
- Regionalny Przegląd Piosenki Dzieci i Młodzieży o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych.

Kolejne edycje Festynu Nadbużańskiego w Serpelicach podczas, którego odbywały się „Przegląd zespołów pieśni ludowych Doliny Bugu” organizowany przez Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Tygiel Doliny Bugu”. W lata 2015-2018 podczas Przeglądu swój dorobek artystyczny zaprezentowały 63 zespoły ludowe oraz wystąpili m.in. DJ Hazel, Prymaki, Andrzej Rybiński, Janusz Laskowski, Orkiestra Dni Naszych.

Dożynki Powiatowe odbyły się w Starej Kornicy, Huszlewie, Olszance i Łosicach. Podczas dożynek zawsze wybierano Najładniejszy wieniec dożynkowy, który następnie reprezentował Powiat Łosicki na dożynkach wojewódzkich. Konkurs kulinarny odbywający się już od kilku lat na dożynkach jest nie tylko popisem sztuki kulinarnej gospodyń, ale również zdolności artystycznych, czego wyrazem są nie tylko przygotowane i podane potrawy, ale również piękne stoiska, które swoim wystrojem nawiązywały do lokalnej kultury ludowej.

Konkursy plastyczne, których celem jest promocja powiatu poprzez kreatywne podejście w korzystaniu z motywów związanych z historią, kulturą, przyrodą, folklorem nadbużańskim w tworzonych pracach artystycznych. Na konkursy na nadbużańską lalkę, torbę i breloczek wpłynęło łącznie 84 prace.

Wydana została publikacja promocyjna w nakładzie 1000 egz. w postaci albumu, zawierająca krótkie opisy przygotowane w języku polskim i angielskim. W albumie wyeksponowano walory przyrodnicze terenów nadbużańskich. Swoje miejsce w publikacji znalazły również rys historycznym, wydarzenia kulturalne i główne gałęzie miejscowej gospodarki.

Publikacja pt. Powiat Łosicki jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007 – 2013.

29 września 2016 roku w miejscowości Stare Łepki odsłonięto pomnik upamiętniający zrzut XXI ekipy cichociemnych żołnierzy AK w składzie: por. Piotr Szewczyk „Czer”, por. Józef Czuma „Skryty”, ppor. Jacek Przetocki „Oset”, ppor. Tadeusz Benedykt „Zahata” zorganizowany i zabezpieczony przez żołnierzy z miejscowych placówek BCH podokręgu IVA – Siedlce. Zrzut odbył się nocą z 17 na 18 lutego 1944 roku.

W części pokazowej wydarzenia miała miejsce rekonstrukcja skoku czterech bohaterów z udziałem skoczków, żołnierzy z jednostki specjalnej z IX Warmińskiego Pułku Rozpoznawczego, który stacjonuje w Lidzbarku Warmińskim.

25 lutego w Łosicach przysięgę złożyli żołnierze 53. Batalionu Piechoty Lekkiej wchodzącej w skład 5. Mazowieckiej Brygady Obrony Terytorialnej. Pierwsze zaprzysiężenie Terytorialsów w historii 5. Mazowieckiej Brygady Obrony Terytorialnej odbyło się na placu przy Parafii Trójcy Świętej, słowa roty przysięgi wojskowej wypowiedziało 52 ochotników, którym towarzyszyli żołnierze

Mazowieckiej Brygady OT. W skład 53. Batalionu Piechoty Lekkiej wchodzi żołnierze z miasta Siedlce i powiatów: siedleckiego, sokołowskiego i łosickiego.

2018 rok jest szczególny, obchodziliśmy bowiem 100-letnią rocznicę odzyskania Niepodległości. Z tej okazji 19 marca odbyła się inauguracja powiatowo-gminnych obchodów ph. Imieniny Marszałka. 23 sierpnia 2018 r. odbył się koncert przygotowany przez Mazowiecki Teatr Muzyczny „Mazowsze w sercu Niepodległej” w ramach cyklu koncertów na 100–lecie Niepodległości i 20–lecie Samorządu Województwa Mazowieckiego.

W Łosickim Domu Kultury działa Kino za rogiem, funkcjonują sekcje: teatralna, taneczna, śpiewu, plastyczna i muzyczna. Ukazuje się jeden tytuł prasy lokalnej miesięcznik „Gazeta Łosicka”. W 2003 roku otwarto Centrum Informacyjne, które obecnie zlokalizowane jest w Transgranicznym Centrum Dialogu Kultur.

Na terenie powiatu funkcjonuje 6 gminnych bibliotek oraz filia w Łosicach Biblioteki Pedagogicznej im. Heleny Radlińskiej w Siedlcach.

Powiatowy Urząd Pracy w Łosicach zainicjował cykl sześciu Forum z zakresu budowania partnerstwa lokalnego na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego i aktywizacji rynku pracy w powiecie łosickim, w efekcie których powstała koncepcja Stowarzyszenia LOT nad Bugiem.

26 czerwca 2018 roku w Sarnakach odbyło się zebranie założycielskie stowarzyszenia Lokalna Organizacja Turystyczna „LOT nad Bugiem”. Powołanie LOT-u ma na celu zrównoważony, profesjonalny i nowoczesny rozwój turystyki oparty na współpracy między sektorem samorządowym, gospodarczym i pozarządowym.

4.2.3. Sport

Na terenie miasta Łosice zlokalizowany jest Stadion miejski wyposażony w infrastrukturę niezbędną do przeprowadzania zawodów sportowych

Upowszechnianiem kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży zajmuje się także Łosicki Szkolny Związek Sportowy, który organizuje igrzyska młodzieży szkolnej na szczeblu powiatowym. Zawody są organizowane według regulaminu i terminarza Mazowieckich Igrzysk Młodzieży Szkolnej. W szkołach podstawowych głównie w środowisku wiejskim, prowadzą swoją działalność Uczniowskie Kluby

Sportowe. Działają 6 Uczniowskich Klubów Sportowych w szkołach w Olszance, Kobylanach, Sarnakach, Niemojkach i w Łosicach

Stan bazy sportowej w powiecie uległ w ostatnich latach wyraźnej poprawie, każda szkoła dla której organem prowadzącym jest Powiat Łosicki posiada boisko.

4.3. Opieka zdrowotna

Świadczenia zdrowotne dla mieszkańców powiatu łosickiego wykonywane są w zakresie:

1. Podstawowej opieki zdrowotnej.
2. Specjalistycznej opieki zdrowotnej.
3. Hospitalizacji osób wymagających całodobowych świadczeń diagnostycznych-leczniczych.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w systemie lekarza rodzinnego świadczenia wykonywane są poprzez:

- publiczny zakład opieki zdrowotnej „Przychodnia Zdrowie” w Łosicach;
- niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej w Łosicach, Platerowie, Olszance, Kornicy, Huszlewie, Sarnakach.

Opieka stomatologiczna w powiecie realizowana jest przez NZOZ-y stomatologiczne i indywidualne praktyki stomatologiczne.

Rejon zabezpieczenia w zakresie ambulatoryjnego leczenia specjalistycznego i leczenia stacjonarnego stanowi obszar powiatu łosickiego. Specjalistyczna opieka zdrowotna sprawowana jest poprzez poradnie specjalistyczne przy SP ZOZ w Łosicach:

1. **Poradnia chirurgii ogólnej** prowadzona jest przez 3 lekarzy specjalistów. Pomoc pielęgniarską świadczy 1 pielęgniarka. Poradnia wyposażona jest w sprzęt niezbędny do funkcjonowania poradni. Poradnia czynna codziennie.
2. **Poradnia ortopedyczno-urazowa** prowadzona jest przez 2 lekarzy. Poradnia jest czynna 3 dni w tygodniu.
3. **Poradnia dermatologiczna** prowadzona jest przez 1 lekarza dermatologa i 1 pielęgniarkę poradni. Poradnia wyposażona jest w niezbędny sprzęt i aparaturę. Czynna 3 razy w tygodniu.

4. **Poradnia endokrynologiczna** prowadzona jest przez 1 lekarza endokrynologa. Poradnia czynna 3 razy w tygodniu.
5. **Poradnia kardiologiczna** prowadzona przez 2 lekarzy specjalistów kardiologii. Czynna 3 razy w tygodniu.
6. **Poradnia neurologiczna** prowadzona jest przez 2 lekarzy neurologów. Poradnia czynna 4 razy w tygodniu.
7. **Poradnia okulistyczna** prowadzona jest przez 3 lekarzy okulistów i 1 pielęgniarkę. Poradnia wyposażona jest w podstawowy sprzęt i aparaturę niezbędną do funkcjonowania. Czynna 4 razy w tygodniu.
8. **Poradnia ortolaryngologiczna** prowadzona jest przez 3 lekarzy specjalistów laryngologów, pomoc pielęgniarska i badanie słuchu metodą audiometryczną świadczy 1 pielęgniarka. Poradnia wyposażona jest w niezbędny sprzęt i aparaturę. Czynna 4 razy w tygodniu.
9. **Poradnia ginekologiczno-położnicza** prowadzona jest przez 3 lekarzy specjalistów ginekologii. Poradnia wyposażona jest w niezbędny sprzęt do prawidłowego funkcjonowania. Czynna 3 raz w tygodniu.
10. **Poradnia urologiczna** prowadzona jest przez 2 lekarzy i 1 pielęgniarkę poradni. Czynna 3 razy w tygodniu.
11. **Poradnia zdrowia psychicznego** prowadzona jest przez 1 lekarza psychiatrę, 1 pielęgniarkę poradni i psychologa. Czynna codziennie.
12. **Poradnia rehabilitacyjna** prowadzona jest przez 3 lekarzy specjalistów. Poradnia wyposażona jest w niezbędny sprzęt do fizyko i kinezyterapii. Czynna 4 razy w tygodniu.
13. **Ośrodek rehabilitacji dziennej** prowadzony jest przez 2 lekarzy i 3 fizjoterapeutów, czynny codziennie.
14. **Poradnia pulmonologiczna** prowadzona jest przez 1 lekarza, czynna 3 razy w tygodniu.
15. **Poradnia gastroenterologiczna** prowadzona jest przez 1 lekarza, czynna 3 razy w tygodniu.

Hospitalizacja osób wymagających całodobowych świadczeń specjalistycznych odbywa się w Szpitalu Powiatowym w Łosicach w czterech podstawowych oddziałach: chorób wewnętrznych, chirurgicznym ogólnym, pediatrycznym i rehabilitacyjnym. Prowadzony jest również Zakład Opiekuńczo

Lecznicy. Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ZOL – u przeznaczone są dla osób przewlekle chorych nie wymagających leczenia szpitalnego, u których występują istotne deficyty w samoopiece i samopielęgnacji i tych, którzy wymagają całodobowej profesjonalnej intensywnej opieki i pielęgnacji oraz kontynuacji leczenia, a także rehabilitacji.

Hospitalizacja w szpitalu powiatowym w Łosicach prowadzona jest w zakresie: chorób wewnętrznych, pediatrii, chirurgii ogólnej i rehabilitacji.

4.4. Rynek pracy i bezrobocie

W powiecie łosickim, ze względu na jego rolniczy charakter, wiodącą gałęzią gospodarki jest obsługa rolnictwa. Większość firm funkcjonujących na naszym rynku to zakłady produkcyjno – usługowo - handlowe.

W oparciu o bogate zaplecze surowcowe istnieje możliwość i konieczność rozwoju branży przetwórstwa płodów rolnych, rzemiosła i usług związanych z obsługą rolnictwa. Sprzyja temu również dobrze rozwinięta infrastruktura i dostępność komunikacyjna oraz szereg przedsięwzięć w dziedzinie ekologii.

Łosice, zaś jako miasto powiatowe, stanowią ośrodek usługowo – administracyjny, w którym preferowany jest rozwój w zakresie handlu, gastronomii, rzemiosła, obsługi finansowej i gospodarczej powiatu.

Na terenie powiatu łosickiego głównymi czynnikami wzrostu bezrobocia była sytuacja na rynku ogólnoswiatowym. Część zakładów została zlikwidowana, w większości zakładów zmniejszono zatrudnienie na skutek pogorszenia się ich rentowności. W warunkach wolnego rynku, ograniczonego zbytu i dużej konkurencji pracodawcy zmniejszali koszty przede wszystkim poprzez zaniechanie inwestycji i zmniejszanie zatrudnienia. Również pogarszająca się sytuacja w rolnictwie – brak zbytu na towary i niska opłacalność produkcji doprowadziły do drastycznego spadku poziomu życia ludności wiejskiej, która stanowi największą grupę konsumentów w powiecie.

Liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łosicach, na koniec stycznia 2019 r. wynosiła 948 osoby.

Tabela 5. Poziom i struktura bezrobocia (stan na koniec stycznia 2019 r.)

Wybrane kategorie	2019	Udział %
Bezrobotni ogółem w tym:	948	100
Kobiety	501	52,8
Z prawem do zasiłku	110	11,6
Mieszkańcy wsi	708	74,7
Osoby będące w szczególnej sytuacji	827	87,2
Bezrobotni powyżej 50 r.ż.	201	21,2
Bezrobotni do 30 r. ż.	327	34,5
Bezrobotni do 25 r. ż.	150	15,8

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łosicach według danych na koniec stycznia 2019 wynosiła 948 osoby. Kobiety stanowią 52,8% przy 47,2% udziale mężczyzn. Jeśli chodzi o płeć osób bezrobotnych statystyki pokazują, iż liczby te są do siebie zbliżone. Nie można wskazać, iż jedna z grup jest zdecydowanie większa.

74,7% ogółu bezrobotnych z terenu powiatu stanowią mieszkańcy wsi. Mieszkańcy wsi mają utrudnioną sytuację przy poszukiwaniu zatrudnienia, ponieważ mają znacznie mniejszą liczbę pracodawców w pobliżu zamieszkania oraz mają do dyspozycji bardzo ubogą infrastrukturę komunikacyjną, umożliwiającą im dogodne dojazdy do pracodawców. Z powodu niskich kwalifikacji zawodowych lub kwalifikacji mało przydatnych na rynku pracy, niskiej mobilności zawodowej oraz braku wiedzy o rynku pracy, a także braku doświadczenia zawodowego w działalności pozarolniczej, bardzo często ta grupa

Tabela 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego

		Powiat Łosicki	Województwo mazowieckie	Polska
grudzień	2018	5,6%	4,9%	5,8%
styczeń	2018	6,6%	5,7%	6,8%
	2019	6,0%	5,1%	5,1%

Na tak trudnym rynku pracy, jak łosicki, bardzo dużą rolę odgrywają środki Funduszu Pracy, ponieważ znacznie odciążają wysokie koszty zatrudnienia pracownika. Środki te często stanowią jedyny sposób zachęcenia pracodawców do zatrudnienia, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych.

Pracodawcy bardzo chętnie tworzą miejsca pracy w ramach staży pracy, bądź umów na zatrudnienie bezrobotnych absolwentów, które stanowią często jedyną okazję do zdobycia pierwszych doświadczeń zawodowych. W miesiącu styczniu 2019 r. pracodawcy zgłosili 85 wolnych miejsc pracy, z tego w ramach ofert niesubsydiowanych – 42 miejsca pracy. Specyfiką zgłaszanych ofert jest to, że większość z nich to oferty w ramach subsydiowanego zatrudnienia. Pracodawcy informują, iż znajdują się w słabej kondycji finansowej i niejednokrotnie wynagrodzenie, jakie proponują w ramach umowy o pracę to minimalna płaca w kraju. Zakłady pracy uzależnione są od kondycji gospodarki ogólnokrajowej i krajowej.

4.5. Bezpieczeństwo

Do głównych zagrożeń bezpieczeństwa w powiecie łosickim należy zaliczyć nadgraniczne położenie powiatu, w tym przebieg tzw. „tras przemytniczych” artykułów pochodzenia wschodniego /alkohol, papierosy/ oraz handel tymi artykułami. Zjawiska te są trudne do zlikwidowania z uwagi na oczywiste korzyści wynikające z różnicy cen.

Pomimo szeregu trudności, w tym zwłaszcza lokalowych oraz finansowych, efekty pracy policji są coraz lepsze. Dowodem może być ciągły wzrost wykrywalności przestępstw.

Podwyższony stopień zagrożenia związany jest też z wycieczkami w okresie wakacyjnym w rejonach nadbużańskich. Uroki krajobrazu nadbużańskiego powodują duży napływ ludności zamiejscowej jak i lokalnej. Konsekwencją tego jest zwiększenie przestępstw przeciwko mieniu, zdrowiu, nietykalności osobistej oraz zwiększenie zagrożenia w ruchu komunikacyjnym. Poza sezonem turystycznym dominują włamania do domków letniskowych.

Policjanci Ognia Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Łosicach prowadzą szereg działań i akcji ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Działania te oparte są na analizie zagrożeń zarówno aktualnych, jak i zaistniałych w latach poprzednich.

Do najważniejszych działań należy zaliczyć:

„Dzielnicowy bliżej nas”, Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa, „Mazowiecka Akademia Seniora”, Bezpieczne ferie, Bezpieczne wakacje - „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą”.

Każda z akcji jest ukierunkowana na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Działania akcji oparte są o analizę zagrożeń występujących zarówno aktualnie jak i w latach poprzednich. Wyżej wymienione działania realizowane są przez KPP Łosice w ramach codziennej służby.

Prowadzona jest również działalność profilaktyczna – edukacyjna wśród dzieci i młodzieży poprzez organizację konkursów pod hasłem „Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego”. Efektem jest wzrost znajomości zasad bezpieczeństwa poruszania się po drogach przez najmłodszych uczestników ruchu drogowego.

5. Sfera gospodarcza

5.1. Podmioty gospodarcze

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie powiatu łosickiego na koniec 2018 r. 2337. Większość podmiotów gospodarczych stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 1838. Najczęściej prowadzone działalności gospodarcze to:

- handel i naprawa pojazdów samochodowych 494
- budownictwo 290
- transport 246
- rolnictwo 202
- przetwórstwo przemysłowe 172
- pozostała działalność usługowa 175
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna 159
- administracja publiczna i obrona narodowa 147
- działalność naukowa i techniczna 137
- edukacja 101

W powiecie łosickim, ze względu na jego rolniczy charakter, wiodącą gałęzią gospodarki jest obsługa rolnictwa. Większość firm funkcjonujących na naszym rynku to zakłady produkcyjno – usługowo - handlowe:

- Zakład Podzespołów Indukcyjnych „POLFER” S.A., zajmujący się produkcją elementów do sprzętu elektrotechnicznego,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Zakłady Mleczarskie „LAKTOPOL-A” Sp. z o.o. zajmujące się skupem, przetwórstwem i handlem produktami mlecznymi,
- Warszawska Fabryka Sprzętu Spawalniczego „PERUN” Sp. z o.o. produkująca gazowy sprzęt spawalniczy,
- Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Łosicach,
- Spółka Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Rembelszczyźnie, Terenowa Jednostka Eksploatacji Tłoczni w Hołowczycach, zajmujący się dystrybucją paliw gazowych,

- Łosickie Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo - Handlowe „KOM GAZ” Sp. z o.o. w Łosicach, prowadzące działalność związaną z administrowaniem zasobami mieszkaniowymi, remontami, wywozem śmieci,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo - Usługowe „WOKAS S.A.” Kopalnie Torfu Sp. z o.o.

W oparciu o bogate zaplecze surowcowe istnieje możliwość i konieczność rozwoju branży przetwórstwa płodów rolnych, rzemiosła i usług związanych z obsługą rolnictwa. Sprzyja temu również dobrze rozwinięta infrastruktura i dostępność komunikacyjna oraz szereg przedsięwzięć w dziedzinie ekologii.

Łosice, zaś jako miasto powiatowe, stanowią ośrodek usługowo – administracyjny, w którym preferowany jest rozwój w zakresie handlu, gastronomii, rzemiosła ,obsługi finansowej i gospodarczej powiatu.

5.2. Rolnictwo

W powiecie łosickim, ze względu na jego rolniczy charakter, wiodącą gałęzią gospodarki jest rolnictwo. Profil produkcji roślinnej i zwierzęcej ukształtowany został na tym terenie poprzez naturalne warunki glebowe i klimatyczne. W ostatnich latach straciła na znaczeniu uprawa ziemniaków, a jej miejsce w znacznym stopniu zajęła uprawa zboża. Nastąpił powrót do uprawy kukurydzy na kiszonkę oraz na ziarno. Działy specjalne produkcji rolnej to uprawa pieczarek, truskawek i aronii.

Uprawy są prowadzone na bardzo wysokim poziomie, część jest nawadniana. Uprawa aronii, która jest głównie zlokalizowana na terenie gminy Huszlew to około 20% produkcji krajowej. Sady owocowe przeważają w gminach Sarnaki i Platerów, a miejscowość Klimczyce to podlaskie „zagłębienie” sadownicze. Ważną rolę zajmuje produkcja zwierzęca, w szczególności chów trzody chlewnej. Odpowiednia ilość łąk i pastwisk daje warunki do produkcji mleka i żywca wołowego.

Tabela 8. Charakterystyka gospodarstw rolnych w powiecie łosickim pod względem działalności gospodarczej

Gospodarstwa rolne	
prowadzące działalność rolniczą	4841
prowadzące działalność pozarolniczą	41
prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą	545
nie prowadzące działalności gospodarczej	315

Tabela 9. Struktura użytkowania gruntów w powiecie łosickim

Użytkowanie gruntów (ha)	
grunty orne	40 212
łąki	7 542
lasy	5 084
sady	2 130

pastwiska	2 116
pozostałe grunty	2 129
powierzchnia ogółem	59 213

5.3. Turystyka

Walory turystyczne powiatu tworzą głównie atrakcyjne tereny nadbużańskie, które posiadają wyjątkową, niezmaconą niszczącą działalnością człowieka przyrodę. Obszar ten jest chroniony w postaci parku krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”. Krajobraz parku urozmaicają niewysokie, łagodnie zarysowane wzgórza morenowe. Bug to jedna z najpiękniejszych, nizinnych rzek Polski, która zachowała swój naturalny, pierwotny charakter. Obszar ten otacza niezwykle cenny świat fauny i flory, objęty ochroną pomnikową. Dolina Bugu to szczególne miejsce sprzyjające rozwojowi turystyki. Szlak turystyczny z Serpelic w dół Bugu do Kózek to jeden z najpiękniejszych na Podlasiu.

Niezniszczone środowisko i czyste powietrze zachęcają do odpoczynku w tych stronach. Gospodarstwa agroturystyczne zapraszają do pobytu w swojej atmosferze wsi podlaskiej. Na tych, którzy wolą tradycyjne formy wypoczynku, czekają liczne ośrodki zlokalizowane nad samym Bugiem od Serpelic po Kózki.

Atrakcję turystyczną stanowią zabytki architektury, posiadające swoje własne, charakterystyczne oblicze. Podlaskie pejzaże to także ukryte w zieleni parków dwory i pałace. Ich niezaprzeczalny urok tkwi w harmonijnym wpisaniu się w otaczający krajobraz. Czyste powietrze i niezmacona cisza zachęcają do odpoczynku w tych stronach. Dzięki temu rozwija się agroturystyka. Działalnością tą zajmuje się 21 gospodarstw agroturystycznych z 96 miejscami noclegowymi.

W gminie Sarnaki turyści krajowi i zagraniczni mogą skorzystać z zakwaterowania i wyżywienia w ośrodkach wypoczynkowych. W sezonie letnim działa 8 ośrodków w których ogółem jest 887 miejsc noclegowych, w tym 90 miejsc całorocznych.

Zabytki powiatu łosickiego:

a) Miasto i Gmina Łosice

- neogotycki kościół p.w. św. Zygmunta wybudowany w latach 1906-1909, w ołtarzu głównym obraz z XVII w. - Matki Boskiej z Dzieciątkiem, w ołtarzu bocznym słynący cudami obraz Matki Boskiej Przczystej, pochodzący z XVII w.
- dawny klasztor księży komunistów tzw. Seminarium z 1 poł. XIX w.
- kaplica z 1845 r. p.w. św. Stanisława z 1 poł. XIX w.
- barokowa figura przydrożna z 1775 r. przy ul. Kolejowej.
- kościół p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Niemojkach z 1905 r.
- zespół dworski w Chotyczach i Toporowie

b) Gmina Platerów

- barokowy kościół w Górkach, posiadający długą historię budowlaną sięgającą XVI w.
- wczesnobarokowa świątynia z lat 1646-62 i ciekawa, wzniesiona w formie walca dzwonnica z XVII w.
- park krajobrazowy w Mężeninie z pomnikowymi okazami dębów

c) Gmina Huszlew

- dwór w Kownatach z XIX w.
- krajobrazowy park i staw w zespole dworsko-pałacowym
- rzeki Złota Krzywula i Piszczanka z drzewostanem

d) Gmina Olszanka

- drewniano-murowany kościół wzniesiony w XVII-XVIII w. w Hadynowie
- cerkiew prawosławna z 1914 r. obecnie kościół rzymskokatolicki w Mszannie.

e) Gmina Sarnaki

- zespół dworski tzw. kasztel w Klimczycach z 1840 r.
- spichlerz murowany w Kol. Klimczyce z XVIII w.
- kościół p.w. św. Stanisława BM w Sarnakach zbudowany w 1830 r.
- browar z II poł. XIX w. w Sarnakach
- dwór murowany z II poł. XIX w. w Zabuzu
- tereny wzdłuż doliny Bugu znajdujące się w granicach Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”, Rezerwat Przyrody „Zabuże”

f) Gmina Stara Kornica

- kapliczka pochodząca z 1835 r. w Kornicy Starej
- zespół pałacowy w Wólce Nosowskiej z 1840 r.
- kościół murowany p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP z 1905 r. w Starej Kornicy
- zespół dworski w Czeberakach
- kościół p.w. MB Częstochowskiej, drewniany z pocz. XX w. w Szpakach Starych.

Ścieżki piesze:

- Ścieżka przyrodnicza „Kózki” – ornitologiczna, pocz./kon. rezerwat „Kózki”, dł. 2,2 km,
- Ścieżka przyrodnicza „Trojan” – pocz./kon. „Trojan”, dł. 6,4 km,
- Ścieżka leśna Nadleśnictwa Sarnaki – dł. 6,5 km.

Szlaki rowerowe:

„Nadbużański Szlak Rowerowy” – jest jedną z najciekawszych, tego typu tras na terenie Podlasia. Szlak przebiega od Wyszkowa do Hrubieszowa, łączna dł. 420,8 km; w powiecie łosickim rozpoczyna się na moście w Kózkach, a kończy w okolicach wsi Gnojno, ta część trasy liczy 29 km.

5.4. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego w powiecie łosickim

MIEJSCOWOŚĆ - LOKALIZACJA	KLASYFIKACJA OCHRONY
MIASTO I GMINA ŁOSICE	
Chotycze - Zespół Dworski a) dwór, mur. pół. XIX b) czworak, mur.- drewn. 1927	A 159
Łosice Artych - Zespół Młyna	A 190
Łosice Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Zygmunta Króla i Męczennika: a) kościół mur. 1910 b) kaplica wsch. mur. 1910 c) kaplica zach. mur. 1910 d) ogrodzenie mur. 1910	A 188

e) plebania drewn. k. XIX	
Łosice - kaplica cmentarna p.w. Św. Stanisława BPA Męczennika, ul. I-go Maja, mur. 1845	A 189
Łosice - Dom przy ul. Szpitalnej 2, mur. I poł. XIX w	A 175
Łosice - układ urbanistyczny centrum miasta	A 161
Niemojki - Zespół kościoła Parafialnego p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła: a) kościół mur. 1783, prezbiterium 1905 b) kaplica pogrzebowa mur. k. XIX c) brama-dzwonnica, mur. k. XIX	A 93/506
Toporów - Zespół Dworski: a) dwór, mur. XVIII/XIX b) park krajobrazowy, pocz. XIX	A 156
GMINA HUSZLEW	
Zespół Dworsko - Parkowy w Huszlewie	Brak danych
Grodzisko wczesno-średniowieczne w Huszlewie	Brak danych
Zespół dworsko - parkowy w Kownatach	Brak danych
Zespół dworski w Dziadkowskich	Brak danych
Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Antoniego Paderewskiego w Huszlewie	Brak danych
Kościół Parafialny p.w. Zwiastowania NMP w Makarówce wraz z otaczającym drzewostanem	Brak danych
Kościół Parafialne p.w. Matki Boskiej Anielskiej w Mostowie wraz z otaczającym drzewostanem	Brak danych
GMINA PLATERÓW	
Założenia dworsko - ogrodowe w Mężeninie	Obiekt zabytkowy
Założenia dworsko - ogrodowe w Hruszniewie	Obiekt zabytkowy
Park w Puczycach	Obiekt zabytkowy
Park w Ruskowie	Obiekt zabytkowy
GMINA OLSZANKA	
Kościół Rzymsko - Katolicki z XIX w wraz ze starodrzewem w Hadynowie	A - 90/502 z 26.03.1962 r.

Cerkiew Prawosławna w Mszanej - obecnie Kościół Rzymsko - Katolicki wraz z otaczającym drzewostanem i ogrodzeniem	A-271z 20.08.1997 r.
Plebania murowana z 1919 r. w Bejdach	Brak danych
Wiatraki koźlak, drewniane z końca XIX w w Pietrusach	Brak danych
Grodzisko wczesnośredniowieczne z X - XII wieku (pozostałość po umocowaniach obronnych) w Klimach	A -97/759 z 23.02.1967 r.
GMINA SARNAKI	
Kościół Parafialny p.w. Św. Stanisława BM w Sarnakach, drew. z 1816 r. z mur dzwonnica z I ćw. XIX w.	Nie posiada
Dwór murowany w Sarnakach z 1830 r.	Nie posiada
Dwór murowany z II poł. XIX w. w Zabuzu	Nie posiada
GMINA STARA KORNICA	
Nie występują żadne chronione obiekty zabytkowe	

6. Infrastruktura techniczna

6.1. System komunikacji

Powiat Łosicki posiada dobre połączenie lokalne z podstawowym układem transportowym kraju. W układzie tym znajdują się drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne i linia kolejowa.

Połączenia drogowe:

Droga Krajowa Nr 19 na obszarze powiatu łosickiego ma długość **38,3 km**, posiada 3 obiekty mostowe o łącznej długości 25 m, przebiega przez gminy: Sarnaki, Platerów, Łosice, Olszanka i Huszlew. Stanowi ważne krajowe połączenie drogowe.

Drogi wojewódzkie na terenie powiatu mają długość **44 km** i są to:

1. **Droga Nr 811** Sarnaki – Biała Podlaska o długości **16,2 km**, posiada jeden obiekt mostowy dł. 5,3 m, przebiega przez gminę Sarnaki.
2. **Droga Nr 698** Siedlce – Łosice – Terespol, na obszarze powiatu łosickiego długości **27,8 km**, posiada jeden obiekt mostowy dł. 21,2 m, przebiega przez gminy Łosice i Stara Kornica. Stanowi dojazd od strony Łosic do przejścia granicznego w Terespolu.

Drogi powiatowe o długości **369 km**, w tym zamiejskie **356 km**, miejskie **13 km**. W ciągu dróg powiatowych jest **16** mostów o łącznej długości **164,80 m**, w tym na terenie gmin:

Platerów	5 szt. dł. 68,80 m
Sarnaki	1 szt. dł. 18,80 m
Stara Kornica	1 szt. dł. 5,00 m
Huszlew	3 szt. dł. 18,0 m
Olszanka	1 szt. dł. 7,80 m
Łosice	5 szt. dł. 42,80 m

Na drogach powiatowych są **273** przepusty o różnej długości, średnicy i konstrukcji. Przez drogę powiatową **Kózki-Serpelice-Borsuki** na tzw. turystycznym szlaku nadbużańskim przebiega oznakowany szlak rowerowy.

Drogi powiatowe o długości **369,048 km**, w tym **332,2475 km** o nawierzchni twardej. Jedna przeprawa promowa przez rzekę Bug z miejscowości Zabuze (Trojan) do miejscowości Mielnik w powiecie siemiatyckim, woj. podlaskie.

6.2. Gospodarka wodno - ściekowa

Cały obszar powiatu łosickiego położony jest w zlewni rzeki Bug, która wyznacza północno-wschodnią granicę powiatu. Największe rzeki będące lewobrzeżnymi dopływami Bugu, to wymieniając kolejno wzdłuż biegu rzeki: Czyżówka, Sarenka i Toczna.

W południowo-wschodniej części powiatu (teren gm. Huszlew, Stara Kornica) w kierunku południowym i południowo-wschodnim przepływają rzeki: Złota Krzywula i Klukówka – dopływy rzeki Krzny. W zachodniej części, w gminie Olszanka położone są źródła rzeki Liwiec.

W powiecie badaniami w ramach monitoringu objęte są 3 rzeki: Bug wraz z dopływami Toczna i Sarenką.

Na podstawie badań przeprowadzonych w 2001 roku, wody we wszystkich kontrolowanych przekrojach pomiarowo-kontrolnych, w ocenie ogólnej, zakwalifikowano do „pozaklasowych”. Decydowało o tym przede wszystkim zanieczyszczenie bakteriologiczne wód (miano coli typu kałowego). Pomimo pozaklasowego charakteru rzeki Bug stan jej czystości poprawia się.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki komunalne i przemysłowe oraz spływy z dróg, ulic, terenów użytkowanych rolniczo.

Gmina	Oczyszczalnie ścieków (biologiczna/z podwyższonym usuwaniami biogenów)	Przepustowość projektowana [m ³ /dobę]	Ludność korzystająca z oczyszczalni - ogółem	Ścieki oczyszczone w 2015 roku [dam ³] - łącznie
Huszlew	1/0	170	491	12
Łosice	2/0	915	8 025	196
Olszanka	-	-	-	-
Platerów	3/0	292	3 079	48
Sarnaki	3/0	576	2 270	68
Stara Kornica	1/0	300	2 578	44
Powiat	10/0	2 253	16 443	368

6.3. Gospodarka odpadami

W ostatnich latach problem gospodarki odpadami wydatnie się zaostrzył. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, o odpadach, a także samorządzie gminnym nałożyły obowiązki na gminy dotyczące unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Odpadów wytwarza się coraz więcej, w tym znaczna ich część jest trudna do utylizacji (tworzywa sztuczne) odpady niebezpieczne.

Niewłaściwa gospodarka odpadami powoduje zanieczyszczenie gleb, wód, powietrza, grozi także zanieczyszczeniem roślin, niekorzystne są odczucia estetyczne w stosunku do zaśmieconego terenu. Sytuacje takie, choć coraz rzadziej występują i na terenie naszego powiatu.

Nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprowadziła szereg nowych obowiązków na gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy. Nowy system zakładał, że samorząd, który jest odpowiedzialny za wszystko to, co służy lokalnej społeczności, powinien być również odpowiedzialny za odebranie i właściwe zagospodarowanie odpadów. Odpady komunalne powstają głównie w gospodarstwach domowych, ale również na terenach nieruchomości niezamieszkałych, jak: obiekty użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola), infrastruktury (handel, obiekty turystyczne, usługi) oraz świetlice gminne, cmentarz, boiska sportowe, parkingi, przystanki.

W nowym systemie gospodarki odpadami komunalnymi gmina przejęła obowiązki zbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych i dzięki temu uzyskała możliwość gospodarowania odpadami na swoim terenie. W związku z tym każda gmina zobowiązana została do zorganizowania przetargu na odbieranie odpadów od właścicieli nieruchomości mając na uwadze dotychczasowy system gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi.

6.4. Sieć energetyczna i gazownicza

Zaopatrzenie w energię w powiecie łosickim jest powszechne. Cały teren powiatu pokryty jest siecią, która zapewnia dostawy energii do wszystkich miejscowości. W gospodarstwach domowych zużycie energii elektrycznej waha się

w granicach 4,6 GW/h. Obiekty usługowe i przemysłowe posiadają źródła zasilające zgodne z obowiązującymi przepisami.

Sieć energetyczna nie była od wielu lat gruntownie modernizowana i wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych. Zakład Energetyczny w Lublinie zaplanował te prace na najbliższe lata.

Gazyfikacją bezprzewodową objęte jest w 40% miasto Łosice oraz znaczny teren gminy Sarnaki, w związku z funkcjonowaniem na jej terenie Tłoczni Gazu w Hołowczycach. Sieć gazowa w Powiecie Łosickim ma długość 102, 9 km, jest 979 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych.

W gospodarstwach domowych zużycie gazu z sieci waha się w granicach 0,7 hm³. Znaczna część kotłowni, a także pojazdów samochodowych korzysta z napędu na gaz propan – butan.

6.5. Łączność

W ostatnich latach powiat łosicki przeżywał ogromny rozwój technik telekomunikacyjnych. Dzięki inicjatywie samorządów gminnych oraz mieszkańców cały powiat został praktycznie stelefonizowany. Liczba abonentów indywidualnych wzrosła w bardzo szybkim tempie i obecnie jest na poziomie zbliżonym krajowego.

W zakresie łączności przewodowej w powiecie łosickim operatorami są Telekomunikacja Polska S.A. obsługująca połączenia lokalne oraz firma NETIA przy połączeniach międzymiastowych i do sieci komórkowych.

Telefonia komórkowa obejmuje 100% powierzchni powiatu. Telefony komórkowe stały się już powszechnym środkiem komunikacji.

Równie intensywny rozwój przeżywają usługi internetowe. Udało się wprowadzić stałe łącza internetowe do wszystkich szkół, a także do instytucji publicznych oraz jednostek organizacyjnych.

III. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI W POWIECIE ŁOSICKIM

1. ANALIZA SWOT

Wnioski wypływające z analizy obecnej sytuacji społeczno – gospodarczej Powiatu Łosickiego ujęto w formie analizy SWOT, która wskazuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia Powiatu. Stanowi podstawę do formułowania priorytetów i celów strategicznych.

MOCNE STRONY

1. Korzystne położenie geograficzne, blisko granicy, przez Powiat przebiegają główne szlaki komunikacyjne, atrakcyjne tereny nadbużańskie.
2. Niskie skażenie środowiska, liczne walory krajobrazowe.
3. Korzystne walory przyrodnicze i warunki do produkcji rolnej oraz rozwoju turystyki.
4. Wysoki poziom wiedzy rolników na temat produkcji rolnej (pieczarek, aronii, truskawki oraz innych owoców i warzyw).
5. Elastyczność produkcji rolnej – gotowość do zmiany profilu produkcji.
6. Szybki rozwój telefonii przewodowej i bezprzewodowej oraz Internetu.
7. Dobrze rozwinięta sieć dróg.
8. Zaplecze surowcowe dla przemysłu rolno – spożywczego, drzewnego i budowlanego.
9. Duży potencjał wykwalifikowanych młodych ludzi.
10. Duży potencjał ekonomiczny placówek usługowych.
11. Tanie grunty pod inwestycje.
12. Niska przestępczość.

SŁABE STRONY

1. Niski stopień samoorganizacji społecznej wokół wspólnych celów gospodarczych i rozwojowych.
2. Niedostateczna ilość kapitałów własnych przeznaczonych na inwestycje infrastrukturalne.

3. Utrzymujące się bezrobocie i związane z nim postępujące ubożenie mieszkańców powiatu.
4. Zjawisko ukrytego bezrobocia.
5. Zły stan dróg w powiecie.
6. Słaba organizacja w sferze zbytu produktów rolnych.
7. Niski stan zaawansowania budownictwa komunalnego i socjalnego.
8. Małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych.
9. Niska rentowność produkcji rolnej.
10. Zbyt małe wspieranie przedsiębiorczości.
11. Brak ogólnie dostępnych informacji o zewnętrznych źródłach wsparcia finansowego na rozwój przedsiębiorczości.
12. Pogarszająca się struktura demograficzna ludności powiatu.

SZANSE

1. Położenie geograficzne powiatu przy wschodniej granicy Polski, która jest jednocześnie granicą Unii Europejskiej.
2. Walory środowiskowe.
3. Pozyskanie inwestorów zewnętrznych.
4. Zwiększenie promocji powiatu.
5. Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości.
6. Integracja produkcji rolnej poprzez upowszechnienie grup producenckich.
7. Produkcja i rozpowszechnianie produktów regionalnych.
8. Dostępność do funduszy Unii Europejskiej.
9. Rozwój turystyki, agroturystyki i różnych form rekreacji.
10. Rosnąca popularność agroturystyki.
11. Zwiększenie możliwości wymiany gospodarczej i turystycznej poprzez integrację europejską, otwarcie na Białoruś i Ukrainę.

ZAGROŻENIA

1. Odpływ wykształconych młodych osób, które osiedlają się i znajdują zatrudnienie w bardziej atrakcyjnych regionach kraju.
2. Regresja w wymianie handlowej ze Wschodem.
3. Pogarszanie się stanu infrastruktury drogowej.
4. Niestabilna polityka państwa w zakresie wspierania rozwoju regionalnego.

5. Postępujące ubożenie społeczeństwa.
6. Przejściowość związana z akcesją do Unii Europejskiej.
7. Ograniczone możliwości zbytu na produkty i usługi.
8. Wysokie koszty utrzymania małych firm.

Na podstawie analizy SWOT zostały określone główne priorytety i cele związane z dalszym rozwojem Powiatu Łosickiego:

Priorytet 1. Poprawa jakości życia mieszkańców, głównie w zakresie zdrowia, sportu, kultury i edukacji oraz pomoc rodzinom wymagającym wsparcia.

- Cel 1. Poprawa warunków i jakości świadczonych usług medyczno – ratowniczych.
Cel 2. Rozbudowa bazy szkolnej oraz rekreacyjno – sportowej
Cel 3. Ograniczenie bezrobocia

Priorytet 2. Rozwój turystyki i rekreacji przy wykorzystaniu posiadanych walorów przyrodniczych i położenia geograficznego.

- Cel 1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Powiatu poprzez rozwój różnych form turystyki (przyrodniczej, kulturowej, rekreacyjnej, agroturystyki).
Cel 2. Rozwój infrastruktury towarzyszącej, w tym szlaków turystycznych.
Cel 3. Rozwój współpracy turystycznej i kulturalnej z Białorusią i Ukrainą.

Priorytet 3. Restrukturyzacja rolnictwa w kierunku rozwoju rolnictwa ekologicznego, przetwórstwa rolnospożywczego oraz drobnej wytwórczości.

- Cel 1. Dostosowanie rolnictwa Powiatu do wymogów oraz norm Unii Europejskiej.
Cel 2. Rozwój bazy dla rozwoju przetwórstwa rolnospożywczego.
Cel 3. Rozwój promocji regionalnych produktów pochodzenia rolnego, w tym żywności ekologicznej.

Priorytet 4. Aktywizacja gospodarcza społeczeństwa.

Cel 1. Wspieranie przedsiębiorczości lokalnej.

Cel 2. Tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem.

Cel 3. Tworzenie odpowiednich warunków dla napływu kapitału zewnętrznego.

Priorytet 5. Ochrona i promocja dóbr środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego.

Cel 1. Poprawa jakości wód powierzchniowych.

Cel 2. Zachowanie oraz podwyższenie walorów krajobrazu.

Cel 3. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Cel 4. Ochrona dóbr dziedzictwa kulturowego.

Cel 5. Zwiększenie oferty kulturalnej powiatu.

Priorytet 6. Zwiększenie atrakcyjności zamieszkiwania na terenie powiatu.

Cel 1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej.

Cel 2. Podniesienie atrakcyjności ofert pracy.

Cel 3. Zwiększenie poziomu usług nierynkowych.

Cel 4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa publicznego.

IV. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

IV. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW							
PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2004 – 2006 i na lata następne							
LP	Nazwa planowanego działania		Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego	Harmonogram realizacji	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady finansowe do poniesienia
SŁUŻBA ZDROWIA							
.	Kontynuacja rozbudowy Szpitala powiatowego. Wykonanie zamkniętego stanu surowego.		zgodne	2004	Dostosowanie szpitala do aktualnie obowiązujących wymogów sanitarno-epidemiologicznych zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia z 1992 r. W ramach tego zadania zostanie wykonany zamknięty stan surowy nowego pawilonu.	Starostwo Powiatowe w Łosicach SP ZOZ Łosice	2 677 000 zł
.	Kontynuacja rozbudowy szpitala powiatowego. Roboty branżowe i wykończeniowe.		zgodne	2005	Dostosowanie obiektu do wymogów sanitarno-epidemiologicznych.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	3 000 000 zł

						SP ZOZ Łosice	
.	Zakup aparatury medycznej.		-	2005	Zwiększenie zakresu udzielanych świadczeń medycznych, rozszerzenie zakresu badań diagnostycznych. Zdecydowana poprawa jakościowa udzielanych świadczeń.	Starostwo Powiatowe w Łosicach SP ZOZ Łosice	1 087 316 zł
.	Kontynuacja rozbudowy szpitala powiatowego. Wyposażenie nowego pawilonu.		zgodne	2006 – 2007	Oddanie do użytku nowego pawilonu. Zdecydowana poprawa warunków pobytu pacjenta w szpitalu. Zwiększenie bazy łóżkowej o 25 łóżek i zaplecza diagnostycznego.	Starostwo Powiatowe w Łosicach SP ZOZ Łosice	3 300 000 zł
EDUKACJA							
Zespół Szkół Nr 1							
	Budowa sali gimnastycznej		zgodne	2004 – 2005	Stworzenie lepszych warunków dla młodzieży szkolnej do uprawiania różnych rodzajów sportów.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	600 000 zł

	Doposażenie klasopracowni w nowoczesne pomoce i środki dydaktyczne (doprowadzenie sieci komputerowej do każdej pracowni przedmiotowej z dostępem do internetu).		-	2004 – 2006	Stworzenie lepszych warunków do nauki dla młodzieży szkolnej, zwiększenie atrakcyjności prowadzenia lekcji.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	200 000 zł
	Kapitalny remont dachu		zgodne	2005 – 2006	Poprawa warunków użytkowania, zabezpieczenie obiektu przed zalaniem.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	200 000 zł
	Remont zaplecza istniejącej sali gimnastycznej		zgodne	2006	Poprawa estetyki i warunków sanitarnych pomieszczeń.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	
	Remont instalacji wodno - kanalizacyjnej		zgodne	2006	Spełnienie wymogów sanitarno – higienicznych.	Starostwo Powiatowe	

						e w Łosicach	
	Remont elewacji budynku szkoły		zgodne	2006	Poprawa estetyki i warunków termoizolacyjnych.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	
Zespół Szkół Nr 2							
1.	Termomodernizacja budynku szkoły		zgodne	2004	Poprawa efektów ekonomicznych eksploatacji	Starostwo Powiatowe w Łosicach	250 000 zł
2	Zamiana czynnika grzewczego w kotłowni z węglowego na gazowy		zgodne	2004	Zmniejszenie efektów ekonomicznych eksploatacji	Starostwo Powiatowe w Łosicach	100 000 zł
3	Doposażenie klasopracowni w nowoczesne pomoce i środki dydaktyczne (doprowadzenie sieci komputerowej do każdej pracowni przedmiotowej z dostępem do		-	2004 – 2006	Stworzenie lepszych warunków do nauki dla młodzieży szkolnej, zwiększenie atrakcyjności prowadzenia lekcji.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	200 000 zł

	internetu).						
4	Naprawa dachów i ich termomodernizacja		zgodne	2005 – 2006	Poprawa warunków użytkowania, zabezpieczenie obiektu przed zalaniem.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	200 000 zł
5	Remonty pomieszczeń		zgodne	2005 – 2006	Poprawa estetyki i bezpieczeństwa pracy.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	80 000 zł

Zespół Szkół Nr 3

6.	Doposażenie klasopracowni w nowoczesne pomoce i środki dydaktyczne (doprowadzenie sieci komputerowej do każdej pracowni przedmiotowej z dostępem do internetu).		-	2004 – 2006	Stworzenie lepszych warunków do nauki dla młodzieży szkolnej, zwiększenie atrakcyjności prowadzenia lekcji.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	200 000 zł
7.	Remont łazienek		-	2005 – 2006	Spełnienie wymogów sanitarno – higienicznych.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	50 000 zł
8	Odnowienie i uszczelnienie okien		-	2005 – 2006	Poprawa estetyki i warunków termoizolacyjnych	Starostwo Powiatowe w Łosicach	50 000 zł
9.	Budowa zewnętrznych obiektów sportowych (boiska wielofunkcyjnego, sprinterskiej bieżni LA)		zgodne	2006	Stworzenie lepszych warunków dla młodzieży szkolnej do uprawiania różnych rodzajów sportów na świeżym powietrzu.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	800 000 zł

Bursa Szkolna

0.	Remont łazienek, korytarzy, pokoi i kuchni	-	2005 – 2006	Spełnienie wymogów sanitarno – higienicznych; poprawa estetyki pomieszczeń.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	100 000 zł
Ośrodek Szkolno - Wychowawczy						
1.	Budowa kontenerowej sali gimnastycznej	zgodne	2005 – 2006	Stworzenie lepszych warunków dla młodzieży szkolnej do uprawiania różnych rodzajów sportów.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	120 000 zł
2.	Remont dachu oraz pomieszczeń w szkole i internacie	zgodne	2005 – 2006	Poprawa estetyki i warunków termoizolacyjnych	Starostwo Powiatowe w Łosicach	100 000 zł
3.	Doposażenie klasopracowni w pomoce dydaktyczne; utworzenie sali komputerowej	zgodne	2005 – 2006	Stworzenie lepszych warunków do nauki dla młodzieży szkolnej, zwiększenie atrakcyjności prowadzenia lekcji.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	120 000 zł
Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna						
4.	Remont wnętrza budynku	zgodne	2005 – 2006	Pozyskanie nowych pomieszczeń do prowadzenia terapii indywidualnej i grupowej, szczególnie w zakresie psychoprofilaktyki i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	Starostwo Powiatowe w Łosicach	100 000 zł

INFRASTRUKTURA DROGOWA

5.	Przebudowa z poszerzeniem drogi Nr 02 101 gr. pow. – Hruszew – gr. powiat dł. 1,89 km		zgodne	2005	Budowa pozwoli na znaczne skrócenie dojazdu do siedziby powiatu. Poszerzenie bruku zmniejszy ryzyko kolizji i poprawi płynność ruchu	Zarząd Powiatu Łosickiego	1 900 000 zł
6.	Przebudowa z poszerzeniem drogi Nr 02 102 Puczyce – Rusków - Hruszew dł. 0,71 km		zgodne	2005	Budowa wpisze drogę w sieć dróg o powierzchni bitumicznej. Poprawi dojazd do siedziby powiatu i pozwoli na połączenie z siecią innych dróg, skracając dojazdy mieszkańców m.in. do pracy, szkoły.	Zarząd Powiatu Łosickiego	710 000 zł
7.	Przebudowa drogi Nr 02 124 Stara Kornica – Leśna Podl., dł. 3,83 km		zgodne	2005	Przebudowa tej drogi jest niezwykle istotna, ze względu na ważność połączenia, stanowi wylot z powiatu łosickiego i woj. mazowieckiego do woj. lubelskiego i powiatu bialskiego. Przenosi znacznie obciążenie ruchu drogowego.	Zarząd Powiatu Łosickiego	1 900 000 zł
8.	Budowa chodnika – droga Nr 02 109 Kózki – Serpelice – Janów Podl. w m. Serpelice, dł. 1,2 km		zgodne	2005 – 2006	Poprawa bezpieczeństwa pieszych oraz w związku z tym spadek liczby wypadków z ich udziałem. Budowa chodnika zapewni kontrakty w znacznej części dla przedsiębiorców z powiatu łosickiego.	Zarząd Powiatu Łosickiego	168 000 zł

9.	Budowa chodnika – droga Nr 02 301 Łosice – Niemojki – Korczew w m. Niemojki, dł. 0,75 km		zgodne	2005 – 2006	Poprawa bezpieczeństwa pieszych oraz w związku z tym spadek liczby wypadków z ich udziałem. Budowa chodnika zapewni kontrakty w znacznej części dla przedsiębiorców z powiatu łosickiego.	Zarząd Powiatu Łosickieg o	53 000 zł
10.	Budowa drogi Nr 02 112 Kamianka – Grzybów, dł. 0,8 km		zgodne	2007 - 2008	Połączy m. Grzybów z drogą krajową Nr 19, skróci się czas przejazdu.	Zarząd Powiatu Łosickieg o	510 000 zł
11.	Przebudowa drogi Nr 02 311 Wyczółki – Bolesty, dł. 2,00 km		zgodne	2006	Jest to zniszczony odcinek o małej nośności podbudowy ale niezwykle istotny dla sieci dróg różnych kategorii. Pozwala ominąć trudny przejazd przez Łosice dla wielu miejscowości w gm. Olszanka. Droga ta może też pełnić funkcję objazdu w przypadku nieprzewidzianych zdarzeń na drodze kraj. Nr 19	Zarząd Powiatu Łosickieg o	1 300 000 zł
12.	Przebudowa drogi Nr 02 308 Łosice – Olszanka – Krzesk, dł. 4,50 km		zgodne	2006	Przebudowa tego odcinka poprawi bezpieczeństwo na drodze, zarówno dla kierowców jak i pieszych. Podniesiona zostanie jakość i łatwość komunikacji pomiędzy miejscowościami leżącymi wzdłuż tej drogi.	Zarząd Powiatu Łosickieg o	3 000 000 zł
13.	Budowa chodnika – droga Nr 02 318		zgodne	2006	Poprawa bezpieczeństwa pieszych oraz w związku z tym spadek liczby	Zarząd Powiatu	80 000 zł

	Międzyrzec – Huszlew – Łuzki w m. Huszlew, dł. 0,50 km				wypadków z ich udziałem. Budowa chodnika zapewni kontrakty w znacznej części dla przedsiębiorców z powiatu łosickiego.	Łosickieg o	
4.	Budowa chodnika – ulica Błonie w m. Łosice, dł. 0,85 km		zgodne	2006 – 2008	Poprawa bezpieczeństwa pieszych oraz w związku z tym spadek liczby wypadków z ich udziałem. Budowa chodnika zapewni kontrakty w znacznej części dla przedsiębiorców z powiatu łosickiego.	Zarząd Powiatu Łosickieg o	90 000 zł

OCHRONA ŚRODOWISKA							
5.	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu		-	2005 – 2007	Zwiększenie stanu czystości środowiska na terenie całego powiatu	Starostwo Powiatowe w Łosicach	50 000 zł
6.	Propagowanie selektywnej zbiórki odpadów na terenie powiatu łosickiego		-	2005 – 2007	Zwiększenie odzysku surowców wtórnych oraz zwiększenie stanu czystości środowiska.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	50 000 zł
TURYSTYKA							
7.	Utworzenie centrum informacji i promocji Powiatu Łosickiego		zgodne	2005 – 2007	Promocja regionu w Polsce i za granicą; wspieranie przedsiębiorczości; nowe miejsca pracy.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	50 000 zł
8.	Oznakowanie i wyznaczenie nowych szlaków turystycznych na terenach nadbużańskich		zgodne	2005 – 2008	Zwiększenie ilości turystów odwiedzających ten teren.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	20 000 zł
ROLNICTWO							
9.	Stworzenie systemu wspierania grup producenckich rolników		-	2005 – 2006	Powstanie grup producenckich rolników. Przeprowadzenie szkoleń dla rolników zachęcających do korzystania z funduszy unijnych.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	30 000 zł

						Łosicach	
0.	Stworzenie programu promocji powiatowych produktów rolnych		-	2005 – 2006	Wzrost zainteresowania produktami pochodzącymi z gospodarstw rolnych wśród turystów. Powstanie w gospodarstwach punktów sprzedaży produktów rolnych na potrzeby lokalne.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	50 000 zł

PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2007 - 2013

Ip.	Nazwa planowanego zadania		Harmonogram realizacji	Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady finansowe do poniesienia
OCHRONA ZDROWIA							
.	Zakup aparatury medycznej		-	2007	Poprawa jakości udzielanych świadczeń.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	850 870 zł
.	Zainstalowanie windy w przychodni		zgodne	2007	Stworzenie pełnej dostępności dla osób niepełnosprawnych.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	100 000 zł
.	Wymiana czynnika grzewczego i termorenowacja budynku przychodni.		zgodne	2008	Zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych w przychodni specjalistycznej.	Starostwo Powiatowe w Łosicach SP ZOZ Łosice	1 000 000 zł

	Modernizacja starego budynku szpitala.		zgodne	2009-2010	Doprowadzenie budynku szpitala do wymogów stawianych w rozporządzeniu MZ z 1992 r.. Wykonanie węzłów sanitarnych w salach chorych, instalacji gazów medycznych i wentylacji.	Starostwo Powiatowe w Łosicach SP ZOZ Łosice	1 000 000 zł
EDUKACJA							
.	Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Nr 2		zgodne	2007 - 2010		Starostwo Powiatowe w Łosicach	3 500 000 zł
INFRASTRUKTURA DROGOWA							
.	Przebudowa drogi Nr 02 315 Olszanka – Szydłówka – gr. pow., dł. 5,0 km		zgodne	2007 – 2008	Podniesiony zostanie komfort jazdy, skrócie się dojazd i czas przejazdu. Wzmocni atrakcyjność gm. Olszanka i gmin ościennych.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	3 000 000 zł
.	Budowa drogi Nr 02 121 Bonin – Kazmierzów, dł.		zgodne	2007 – 2008	Skróci się czas objazdu do wyższej kategorii dróg. Zwiększy się atrakcyjność	Starostwo Starostwo Powiatowe w Łosicach	4 000 000 zł

	4 km				miejsowości oraz nastąpi połączenie ciągów komunikacyjnych.		
.	Przebudowa drogi Nr 02 318 Międzyrzec Podl. – Huszlew – Łuzki, dł. 9,0 km		zgodne	2007 – 2009	Jest główną drogą gm. Huszlew i stanowi o atrakcyjności tej gminy. Dla wielu miejscowości jest jedyną drogą do siedziby powiatu, do Międzyrzecza Podl., Siedlec i Warszawy. Przebudowa spowoduje przede wszystkim poprawę bezpieczeństwa ruchu, skrócenie czasu dojazdu i jakości komunikacyjnej.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	6 000 000 zł
.	Przebudowa drogi Nr 02 156 Ostromęczyn – Chłopków, dł. 2, 538 km		zgodne	2008 – 2010	Przebudowa spowoduje poprawę bezpieczeństwa ruchu, jakości komunikacyjnej oraz skrócenie czasu przejazdu.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	1 400 000 zł
0.	Przebudowa ulicy Majora Zenona w		zgodne	2009 – 2010	Nastąpi poprawa bezpieczeństwa kierowców oraz	Starostwo Powiatowe w Łosicach	2 000 000 zł

	Łosicach, dł. 0,624 km				pieszych.		
1.	Przebudowa i budowa drogi Nr 02 305 Zakrze – Biernaty – do dr. woj. 698, dł. 2,80 km		zgodne	2010 – 2012	Skróci się czas objazdu do dróg wyższych kategorii, nastąpi odciążenie komunikacyjne centrum Łosic, zwiększenie atrakcyjności miejscowości oraz połączenie ciągów komunikacyjnych.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	2 100 000 zł
2.	Budowa drogi Nr 02 392 Waśkowólka – Żurawłówka – Wygoda, dł. 2 km		zgodne	2011 – 2012	Poprawa bezpieczeństwa ruchu, jakości komunikacyjnej oraz skrócenie czasu przejazdu.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	1 400 000 zł
3.	Budowa ścieżki rowerowej droga Nr 02 301 Łosice – Zakrze		zgodne	2011 – 2013	Poprawa bezpieczeństwa pieszych oraz w związku z tym spadek liczby wypadków z ich udziałem. Budowa chodnika zapewni kontrakty w znacznej części dla	Starostwo Powiatowe w Łosicach	510 000 zł

					przedsiębiorców z powiatu łosickiego.		
4.	Przebudowa drogi Nr 109 Kózki – Janów Podl, dł. 6 km		zgodne	2011 – 2013	Poprawa bezpieczeństwa ruchu, jakości komunikacyjnej oraz skrócenie czasu przejazdu.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	3 000 000 zł
5.	Budowa drogi Nr 02 391 Chotycze – Jeziory, dł. 3,00 km		zgodne	2012 – 2013	Skróci się czas dojazdu do dróg wyższych kategorii oraz podniesie się komfort jazdy.	Starostwo Powiatowe w Łosicach	2 100 000 zł

Inwestycje drogowe 2015 r.

- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2013W Ostromęczyn-Stare Szpaki-Nowa Kornica o długości 5,400 km – 3 718 046,00 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2025W Zakrze-Biernaty Średnie w miejscowości Zakrze o długości 1,212 km – 622 312,00 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2042W Łepki Nowe-Łepki Stare-granica powiatu o długości 1,073 km – 344 476,00 zł.
- Odbudowa drogi powiatowej Nr 2037W Huszlew-Makarówka-Wygnanki w miejscowości Makarówka o długości 0,500 km - 323 707,00 zł.

Inwestycje drogowe 2016 r.

- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2036W Zienie-Kobylany na odcinku Bachorza-Kobylany o długości 1,488 km – 309 452,00 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 3663W Łysów-Hruszew-Tokary-Drażniew-Laskowice na odcinku Hruszew – granica powiatu o długości 0,465 km – 30 000,00 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2053W ul. Szkolna na odcinku od ul. Słonecznej do ul. Słowackiego o długości 0,370 km – 542 821,00 zł

Inwestycje drogowe 2017 r.

- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2023W Ostromęczyn – Kolonia Chłopków o długości 1,530 km – 440 695,00 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 3663W Łysów-Hruszew-Tokary-Drażniew-Laskowice na odcinku Hruszew – granica powiatu o długości 0,465 km – 129 947,00 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2008W Górki-Litewniki-Hołowczyce-Zabuże na odcinku Puczyce-Górki-Hruszniew Kolonia o długości 3,331 km – 3 313 934,00 zł.
- Odnowa nawierzchni drogi powiatowej Nr 2008W Górki-Litewniki-Hołowczyce-Zabuże o długości 4,100 km – 1 872 600,00 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2033W Próchenki granica województwa (Łuby) – granica województwa (Krawce)-Mostów-Krzywośnity-Huszlew na odcinku 4,090 km – 5 504 168,00 zł.

- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2012W od drogi 811 Chybów-Litewniki Stare-Nowa Kornica o długości 0,780 km – 258 194,00 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2044W od drogi 698 Niemojki-Łysów-Dąbrowa-Korczew na odcinku Zakrze-Niemojki o długości 3,0666 km – 3 341 037,00 zł.

Inwestycje drogowe 2018 r.

- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2059W ul. Targowa w Łosicach o długości 0,996 km – 4 052 723,00 zł.
- Przebudowa dróg powiatowych Nr 2057W ul. Majora Zenona w Łosicach i Nr 2056W ul. 11-go Listopada w Łosicach - 1 678 300,19 zł
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2049W od drogi nr 19 – Dzieńcioły-Stacja Kolejowa Niemojki w miejscowości Dzieńcioły o dł. 0,943 km – 800 278,00 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2022W Stara Kornica-Kiełbaski o długości 1,100 km – 415 724,00 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2050W Łosice-Hadynów-Próchenki-Krzesk-droga Nr 2 na odcinku Próchenki - granica powiatu o długości 3,330 km – 3 072 646,00 zł.
- Odbudowa drogi powiatowej Nr 2041W Waśkowólka- Żurawłówka-Wygoda w miejscowości Waśkowólka i w miejscowości Żurawłówka o długości 1,544 km – 1 039 282,84 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2001W Puczyce-Rusków-Hruszew o długości 2,360 km - 1 516 990,80 zł.
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2045W Kózki-Mężenin o długości 1,6 km - 933 097,07 zł.
- Odbudowa drogi powiatowej Nr 3665W Mordy - Ptaszki - Bejdy - Próchenki w miejscowości Bejdy i w miejscowości Klimy o dł.i 0,807 km – 531 256,31 zł.

I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ŁOSICACH

Szkoła otrzymała dofinansowanie z budżetu samorządu Województwa Mazowieckiego w ramach Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Infrastruktury Sportowej MAZOWSZE 2018 na modernizację hali sportowej przy Zespole Szkół Nr

1 w Łosicach. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 184 090,00 zł. w tym: dotacja celowa z budżetu Województwa Mazowieckiego: 138 067,00 zł.

ZESPÓŁ NR 3 RCKU IM. STANISŁAWA STASZICA W ŁOSICACH

Szkoła jest beneficjentem projektów edukacyjnych:

PODWYŻSZENIE KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI Z ŁOSIC

Nr projektu 2015-1-PL01-KA101-014527

14 nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących – szkolenie we Włoszech – lipiec 2015, 24 010,57 €

ZAGRANICZNE STAŻE ŻYCIOWĄ SZANSĄ

2014-1-PL01-KA102-000163 2015/2016

64 uczniów Zespołu Szkół Nr 3 RCKU w Łosicach na przełomie lipca, sierpnia i września 2016, wzięło udział w stażach zawodowych w miejscowości Spoleto we Włoszech oraz Barcelos w Portugalii. 142 000,00 €

EUROPEJSKIE DOŚWIADCZENIA TECHNIKÓW Z ŁOSIC

Nr 2016-1-PL01-KA102-023336

32 uczniów Zespołu Szkół Nr 3 RCKU w Łosicach na przełomie lipca, sierpnia 2017; 32 uczniów styczeń – luty 2018, wzięło udział w stażach zawodowych w miejscowości Spoleto we Włoszech oraz Barcelos w Portugalii - 142 588,00 €

Erasmus +

Nr 2017-1-PL01-KA102-036755

Staż zagraniczny szansą na wzrost umiejętności i kompetencji zawodowych młodzieży z Zespołu Szkół Nr 3 w Łosicach staże w Pantalejmonas 40 uczniów październik 2017 staże w Leptokarii 40 uczniów kwiecień 2018 148 000,00 €

W ramach w/w projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej ponad 208 uczniów oraz ponad 25 nauczycieli Zespołu Szkół Nr 3 RCKU w Łosicach, w latach 2014-2018 wzięło udział w stażach zawodowych we Włoszech, Grecji i Portugalii.

Dzięki projektom stażyści mogli poszerzyć swoje kompetencje zawodowe pracując w gospodarstwach agroturystycznych oraz w renomowanych restauracjach i hotelach Włoch, Grecji oraz Portugalii.

Dzięki odbytym stażom młodzież poprawiła swoje umiejętności, sprawdzając je w rzeczywistych, a nie symulowanych sytuacjach pracowniczych.

Oprócz nabytych, nowych doświadczeń związanych z nauką zawodu, młodzież poznała miejscową kulturę, tradycję, obyczaje, zapoznała się z podstawami języka kraju goszczącego, ale również nawiązała nowe znajomości.

Po ukończeniu staży, uczniowie otrzymali certyfikaty potwierdzające ich odbycie. Finałem nabytych kwalifikacji będzie otrzymanie unijnego dokumentu Europass Mobility, honorowanego na terenie Unii Europejskiej.

Finansowanie obejmowało:

- Kurs zawodowego języka angielskiego, portugalskiego oraz włoskiego.
- Przygotowanie pedagogiczne oraz kulturowe
- Przeloty do Rzymu i Porto
- Transfery lotniskowe
- Przejazdy autokarem do Grecji
- Noclegi, wyżywienie oraz kieszonkowe stażystów
- Organizację wycieczek do Rzymu, Asyżu, Perugii, Porto, Bragi i Guimares, Salonik, Meteorów i wyspę Skiatos.
- Materiały reklamowe i biurowe

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 2 W ŁOSICACH

W Zespole Szkół Nr 2 w Łosicach rozpoczął się projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, który jest realizowany na zasadach programu Erasmus + sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe Konkurs 2018.

Projekt pt. „Europejskie praktyki kluczem do sukcesu uczniów ZS Nr 2 w Łosicach” o numerze umowy finansowej POWERVET-2018-1-PL01-KA102-049198 skierowany jest do uczniów kształcących się w profilach technik informatyk, technik mechanik, mechanik pojazdów samochodowych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie. Uczestnictwo w projekcie jest bezpłatne, a koszty związane z organizacją zakwaterowania, podróży, wyżywienia, programu kulturowego itd. pokrywane są z budżetu projektu. Beneficjentem projektu jest ZS Nr 2 w Łosicach, natomiast partnerską organizacją przyjmującą, odpowiedzialną m.in. za współorganizację praktyk i pobyt uczniów w Grecji – GEORGIKES EKMETALEUSEIS & TRAINING SERVICES. Okres trwania projektu to 01/07/2018-30/06/2019r. Na dwutygodniowy staż do greckich hoteli i przedsiębiorstw wyjedzie

łącznie 63 uczniów z w/w profili kształcenia, którym towarzyszyć będzie 5 opiekunów – nauczycieli z ZS Nr 2 w Łosicach. Mobilność edukacyjna odbędzie się w dwóch turach: 15/10/2018-26/10/2018 dla 30 uczniów i 2 opiekunów 25/03/2019-05/04/2019 - dla 33 uczniów i 3 opiekunów Dzięki udziałowi w stażu każdy z uczestników: Zdobędzie kwalifikacje i umiejętności zawodowe w swojej dziedzinie kształcenia, co przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności na polskim i zagranicznym rynku pracy. Wzmocni wiarę w swoje umiejętności zawodowe i interpersonalne, rozwijając przedsiębiorczość i kompetencje społeczno – kulturowe, co poszerzy wiedzę na temat metod pracy zagranicznych przedsiębiorstw. Rozwinie umiejętności językowe, głównie w zakresie języka angielskiego branżowego. Stanie się bardziej świadomym, otwartym na inną kulturę i tradycje Europejczykiem. Otrzyma odpowiednią certyfikację potwierdzającą zdobyte kwalifikacje i odbycie stażu tj. dokument Europass Mobilność, Certyfikat organizacji wysyłającej i przyjmującej.

OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY W ŁOSICACH

W zaadaptowanej części budynku powstała pracownia gastronomiczna, która w pełni umożliwiła realizację podstawy programowej w Zasadniczej Szkole Zawodowej w kierunkach kształcenia, kucharz i cukiernik. Jest to pracownia profesjonalnie wyposażona, przygotowana również do egzaminów zewnętrznych dotyczących kwalifikacji zawodowych. Zaadaptowano i wyposażono pracownię do terapii pedagogicznej metodą integracji sensorycznej. Sala integracji sensorycznej jest przeznaczona do prowadzenia zajęć profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci. Wyposażona jest w sprzęt i zabawki do ćwiczeń równowagi, koordynacji wzrokowo ruchowej, orientacji w przestrzeni i ogólnej sprawności fizycznej.

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA W ŁOSICACH

Program kompleksowego wsparcia dla rodzin w Powiecie Łosickim

Na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Powiatem Łosickim, a Ministerstwem Edukacji Narodowej Poradnia realizuje zadania wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego na obszarze powiatu w latach 2017-2021 w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

Do zadań Poradni jako wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego należy: udzielanie rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej

problemów rozwojowych dziecka, wskazywanie właściwych dla dziecka i jego rodziny form kompleksowej, specjalistycznej pomocy, w szczególności rehabilitacyjnej, terapeutycznej, fizjoterapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, wskazywanie jednostek udzielających specjalistycznej pomocy dzieciom, organizowanie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w wymiarze do 5 godzin tygodniowo dla danego dziecka, oraz – w zależności od potrzeb dziecka – dodatkowych usług terapeutów, fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów, logopedów i innych specjalistów koordynowanie korzystania z usług specjalistów dostępnych na obszarze powiatu, w tym:

- a) zbieranie i upowszechnianie informacji o usługach i świadczących je specjalistach,
- b) prowadzenie akcji informacyjnych,
- c) monitorowanie działań związanych z udzielaniem pomocy dzieciom i ich rodzinom.

Zadanie polegające na zapewnieniu realizacji zadań wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego na obszarze powiatu jest finansowane ze środków budżetu państwa.

SPZOZ w Łosicach podpisał umowę z Liderem projektu pt: Better Access to Medical Services in the CBC Region w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020

W ramach w/w wniosku szpital zakupi nowoczesny sprzęt medyczny oraz przeszkoli personel medyczny jak i również różne grupy społeczne z tematyki tj. zdrowy styl życia, opieki paliatywnej. Zakupi skaner z zestawem igłowych płyt fosforowych CR do pracowni RTG, respirator stacjonarno-transportowy, aparat USG kardiologiczny na oddział wewnętrzny i pracowni kardiologicznej, materace przeciwodleżynowe w ilości 30 sztuk, nowoczesnie łóżka specjalistyczne 15 szt., zostanie zainstalowana nowoczesna centrala telefoniczna, a także zostanie rozbudowana instalacja tlenowa na oddziale wewnętrznym i chirurgicznym.

Wartość projektu: 241 805,00 euro

Dofinansowanie: 217 624,50 euro

Środki własne: 24 180,50 euro

Wdrożenie kompleksowego systemu e-usług w SP ZOZ w Łosicach współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu

Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa II, Wzrost potencjału Mazowsza, Działanie 2.1 E-usługi, Poddziałanie 2.1.1 E-usługi dla Mazowsza.

Wartość całkowita projektu: 748 253,65 zł.

Dofinansowanie z Unii Europejskiej: 561 030,60 zł

01.12.2013 rozpoczęła się realizacja projektu pt. „Rozwój współpracy transgranicznej w celu ochrony ludzi i środowiska w obszarze przygranicznym Polski i Białorusi” Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2007 – 2013 Priorytet 2. Poprawa jakości życia

Działanie 2.1. Ochrona środowiska w obszarze przygranicznym.

Partnerzy Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Łosicach , Gmina Stara Kornica, Gmina Platerów, Gmina Olszanka, Gmina Sarnaki

Brzeski Obwodowy Urząd Ministerstwa do Spraw Nadzwyczajnych Sytuacji Republiki Białorusi

Cel ogólny: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie bezpieczeństwa ludzi, mienia i środowiska w obszarze transgranicznym Polski i Białorusi.

1. Podniesienie poziomu ochrony środowiska poprzez poprawę gotowości jednostek straży pożarnej do prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych w obszarze transgranicznym w momencie zakończenia realizacji projektu. 2. Zacieśnienie współpracy służb ratowniczych Polski i Białorusi w momencie zakończenia realizacji projektu

Całkowita Kwota projektu: 2 256 468,40 EURO

Kwota dofinansowania: 2 030 821,56 EURO

Wkład własny: 225 646,84 EURO

Działania:

1. Przeprowadzenie spotkań partnerów z obszaru transgranicznego Polski i Białorusi. 2. Doposażenie jednostek straży pożarnej obszaru transgranicznego Polski i Białorusi w 13 samochodów ratowniczo-gaśniczych (4 Białoruś, 9 Polska). 3. Przeprowadzenie szkoleń partnerskich w ramach projektu. 4. Przeprowadzenie kampanii promocyjnej projektu.

Rezultaty projektu:

1. Wymiana wiedzy wśród partnerów z Polski i Białorusi zdobytej podczas realizacji projektu. 2. Zakupione środki trwałe w postaci 13 samochodów (4 Białoruś, 9 Polska). 3. Szkolenia obsługi nowo zakupionego sprzętu oraz wymiana wiedzy i doświadczeń dotyczących prowadzenia działań ratowniczych.

4. Kampania Promocyjna projektu.

W ramach oszczędności przetargowych został zakupiony specjalny samochód pożarniczy rozpoznawczo – ratowniczy z napędem 4x4 w ramach projektu „Rozwój współpracy transgranicznej w celu ochrony ludzi i środowiska w obszarze przygranicznym Polski i Białorusi” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2007 – 2013. Samochód będzie użytkowany przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Łosicach.

POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU ŁOSICKIEGO

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Łosickiego jest spójny ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego, która za jedno z głównych celów zakłada poprawę infrastruktury technicznej oraz sytuacji społecznej na wsi.

Dokument zgodny jest również z Planami Zagospodarowania Przestrzennego Gmin, wchodzących w skład Powiatu Łosickiego.

Cele Planu Rozwoju Lokalnego są także kompatybilne z celami strategicznymi Programu Ochrony Środowiska oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Łosickiego.

V. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Łosickiego dzielimy na:

- wskaźniki produktu (określać będą produkty wdrożenia działań lub całości projektu/programu),
- wskaźniki rezultatu (określać będą bezpośrednie efekty realizacji projektu/programu osiągnięte w krótkim okresie czasu lub natychmiast po wdrożeniu),
- wskaźniki oddziaływania (określać będą efekty długoterminowe, możliwe do określenia – zmierzenia po pewnym okresie od zakończenia realizacji projektu/programu).

Ze względu na charakter zadań w okresie wstępnym (przygotowawczym) do realizacji projektu zakładane będą odpowiednie wskaźniki wszystkich trzech poziomów. Do realizacji projektów określane będą przede wszystkim wskaźniki dostępne, realne, mierzalne, aktualne i proste.

W przypadku projektów przewidzianych do finansowania w ramach szeroko pojętych funduszy strukturalnych (np. ZPORR) do procesu monitoringu służyć będą wyłącznie wskaźniki zgodne z Uzupelnieniami danego programu np. UZPORR. Wskaźniki te zostaną ściśle określone w fiszce projektowej wniosku odnosząc się do wskaźników niniejszego dokumentu.

Poniżej zestawiono wskaźniki zakładane dla odpowiednich, spójnych grup przedsięwzięć o podobnym charakterze.

L.p	Rodzaj inwestycji / działań	Zakładane wskaźniki produktu	Zakładane wskaźniki rezultatu	Zakładane wskaźniki oddziaływania
1	Remont i modernizacja dróg powiatowych	1. Ilość kilometrów zmodernizowanych dróg 2. Ilość metrów zmodernizowanych / wybudowanych	1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, do których poprawiono dostępność (ha) 2. Skrócenie czasu przejazdu między	1. Zmniejszenie nakładów na utrzymanie bieżące dróg o 1 % rocznie

		chodników	wybranymi punktami drogi	
2	Unowocześnienie systemu i bazy ochrony zdrowia	1. Zwiększenie liczby zmodernizowanych pomieszczeń, obiektów (sztuk) 2. Ilość zakupionego sprzętu medycznego dla szpitali o zasięgu lokalnym (szt.)	1. Zmiana w kosztach stałych ośrodków zdrowia z uwzględnieniem wskaźnika inflacji (%) 2. Zmiana w kosztach stałych szpitali (%)	1. Udział osób korzystających z usług służby zdrowia na miejscu (%)
3	Modernizacja bazy oświatowej (szkoły ponadgimnazjalne)	1. Ilość pomieszczeń dydaktycznych zmodernizowanych i dostosowanych do nowych standardów nauczania 2. Ilość obiektów sportowych zmodernizowanych / nowych oddanych do użytku (sztuk) 3. Ilość zmodernizowanych / nowych pracowni naukowych, kształcenia zawodowego, laboratoriów oddanych do użytku (sztuk)	1. Ilość uczniów i wychowanków korzystających z lokalnych obiektów edukacyjnych (osoby) 2. Ilość uczniów i/lub wychowanków korzystających z lokalnych/szkolnych obiektów sportowych (osoby) 3. Zmniejszenie kosztów utrzymania obiektów oświatowych (zł/rok)	1. Udział osób pozostających na miejscu celem edukacji (%), w tym: udział osób, które ukończyły na miejscu szkołę średnią oraz udział osób, które ukończyły na miejscu szkołę wyższą
4	Infrastruktura społeczna (modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów opieki społecznej)	1. Ilość pomieszczeń zmodernizowanych i przystosowanych do nowych wymogów – standardów opieki społecznej (sztuk)	1. Ilość wychowanków (podopiecznych, osób starszych) korzystających z lokalnych obiektów opieki społecznej (osoby)	1. Zmniejszenie nakładów na modernizację ośrodków/domów w pomocy społecznej (%)
5	Rozwój bazy turystycznej	1. Liczba kilometrów ścieżek rowerowych	1. Ilość korzystających z informacji	1. Dochody z turystyki w powiecie (%)

			<p>turystycznej (osoby)</p> <p>2. Ilość korzystających z obiektów turystycznych (osoby)</p>	
6	Przedsięwzięcia inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska	<p>1. Ilość wdrożonych projektów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu oraz projektów gospodarki odpadami komunalnymi (szt.)</p> <p>2. Długość sieci kanalizacyjnych (km)</p> <p>3. Ilość wdrożonych projektów wsparcia zarządzania ochroną środowiska (szt.)</p>	<p>1. Zwiększenie strumienia przetwarzanych i/lub utylizowanych odpadów, Mg</p> <p>1. Ilość osób korzystających z sieci i kanalizacyjnej wodociągowej (osoby)</p>	<p>1. Ilość przetworzonych odpadów (m³/miesiąc)</p> <p>2. Ilość ścieków odprowadzonych i / lub oczyszczonych</p>

**VI. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006 (OBLIGATORYJNIE) I NA
LATA 2007-2013 (FAKULTATYWNIE)**

**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO W LATACH 2004 – 2006
i w latach następnych**

LP	Nazwa planowanego działania	Szacunkowa wartość inwestycji	Harmonogram realizacji	Budżet Starostwa	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE
OCHRONA ZDROWIA							
1.	Kontynuacja rozbudowy Szpitala powiatowego. Wykonanie zamkniętego stanu surowego.	2 677 000 zł	2004	667 000 zł	2 000 000 zł	-	-
2.	Kontynuacja rozbudowy szpitala powiatowego. Roboty branżowe i wykończeniowe.	3 000 000 zł	2005	750 000 zł	2 250 000 zł	-	-
3.	Zakup aparatury medycznej.	1 087 316 zł	2005	163 097 zł	-	-	924 219 zł ZPORR, Działanie 3.5
4.	Kontynuacja rozbudowy szpitala powiatowego. Wyposażenie nowego pawilonu.	3 300 000 zł	2006 – 2007	495 000 zł	-	-	2 805 000 zł ZPORR, Działanie 3.5

5.	Zakup aparatury medycznej	850 870 zł	2006	127 630 zł	-	-	723 240 zł ZPORR, Działanie 3.5
6.	Zainstalowanie windy w przychodni	100 000 zł	2007	25 000 zł środki własne SPZOZ	75 000,00 PFRON	-	-
7.	Wymiana czynnika grzewczego i termorenowacja budynku przychodni	1 000 000 zł	2008	200 000 zł	800 000 zł	-	-
8.	Modernizacja starego budynku szpitala.	1 000 000 zł	2009-2010	150 000 zł	-	-	850 000 zł ZPORR, Działanie 3.5
EDUKACJA							
Zespół Szkół Nr 1							
9.	Budowa sali gimnastycznej	600 000 zł	2004 – 2005	600 000 zł	-	-	-
0.	Doposażenie klasopracowni w nowoczesne pomoce i środki dydaktyczne (doprowadzenie sieci komputerowej do każdej pracowni przedmiotowej z dostępem do internetu).	200 000 zł	2004 – 2006	50 000 zł	-	-	150 000 zł
1	Kapitalny remont dachu	200 000 zł	2005 – 2006	50 000 zł	-	-	150 000 zł

1.							ZPORR, Działanie 3.5
2.	1	Remont zaplecza istniejącej sali gimnastycznej		2006			
3.	1	Remont instalacji wodno - kanalizacyjnej		2006			
4	1	Remont elewacji budynku szkoły		2006			

Zespół Szkół Nr 2								
5.	1	Termomodernizacja budynku szkoły	250 000 zł	2004	250 000 zł	-	-	-
6.	1	Zamiana czynnika grzewczego w kotłowni z węglowego na gazowy	100 000 zł	2004	100 000 zł	-	-	-
7.	1	Doposażenie klasopracowni w nowoczesne pomoce i środki dydaktyczne (doprowadzenie sieci komputerowej do każdej pracowni przedmiotowej z dostępem do internetu).	200 000 zł	2004 – 2006	50 000 zł	-	-	150 000 zł
8.	1	Naprawa dachów i ich termomodernizacja	200 000 zł	2005 – 2006	50 000 zł	-	-	150 000 zł ZPORR, Działanie 3.5
9.	1	Remonty pomieszczeń	80 000 zł	2005 – 2006	20 000 zł	-	-	60 000 zł ZPORR, Działanie 3.5
0.	2	Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Nr 2	3 500 000 zł	2007 - 2010	1 000 000 zł	-	-	2 500 000 zł ZPORR, Działanie 3.5
Zespół Szkół Nr 3								

1.	2	Doposażenie klasopracowni w nowoczesne pomoce i środki dydaktyczne (doprowadzenie sieci komputerowej do każdej pracowni przedmiotowej z dostępem do internetu).	200 000 zł	2004 – 2006	50 000 zł	-	-	150 000 zł
2.	2	Remont łazienek	50 000 zł	2005 – 2006	12 500 zł	-	-	37 500 zł ZPORR, Działanie 3.5
3.	2	Odnowienie i uszczelnienie okien	50 000 zł	2005 – 2006	12 500 zł	-	-	37 500 zł ZPORR, Działanie 3.5
4.	2	Budowa zewnętrznych obiektów sportowych (boiska wielofunkcyjnego, sprinterskiej bieżni LA)	800 000 zł	2006	200 000 zł	-	-	600 000 zł
Bursa Szkolna								
5.	2	Remont łazienek, korytarzy, pokoi i kuchni	100 000 zł	2005 – 2006	25 000 zł	-	-	75 000 zł ZPORR, Działanie 3.5

Ośrodek Szkolno - Wychowawczy							
6.	2 Budowa kontenerowej sali gimnastycznej	120 000 zł	2005 – 2006	30 000 zł	-	-	90 000 zł ZPORR, Działanie 3.5
7.	2 Remont dachu oraz pomieszczeń w szkole i internacie	100 000 zł	2005 – 2006	25 000 zł	-	-	75 000 zł ZPORR, Działanie 3.5
8.	2 Dopuszaenie klasopracowni w pomoce dydaktyczne; utworzenie sali komputerowej	120 000 zł	2005 – 2006	30 000 zł	-	-	90 000 zł
Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna							
9.	2 Remont wnętrza budynku	100 000 zł	2005 – 2006	25 000 zł	-	-	75 000 zł ZPORR, Działanie 3.5
INFRASTRUKTURA DROGOWA							
0.	3 Przebudowa z poszerzeniem drogi Nr 02 101 gr. pow. – Hruszew – gr. powiat dł. 1,89 km	1 900 000 zł	2005	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1.

1.	Przebudowa z poszerzeniem drogi Nr 02 102 Puczyce – Rusków - Hruszew dł. 0,71 km	710 000 zł	2005	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
2.	Przebudowa drogi Nr 02 124 Stara Kornica – Leśna Podl., dł. 3,83 km	1 900 000 zł	2005	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
3.	Budowa chodnika – droga Nr 02 109 Kózki – Serpelice – Janów Podl. w m. Serpelice, dł. 1,2 km	168 000 zł	2005 – 2006	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
4.	Budowa chodnika – droga Nr 02 301 Łosice – Niemojki – Korczew w m. Niemojki, dł. 0,75 km	53 000 zł	2005 – 2006	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
5.	Budowa drogi Nr 02 112 Kamianka – Grzybów, dł. 0,8 km	510 000 zł	2007 – 2008	15%	10%	-	75% - ZPORR, , Działanie 3.1
6.	Przebudowa drogi Nr 02 311 Wyczołki – Bolesty, dł. 2,00 km	1 300 000 zł	2006	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
7.	Przebudowa drogi Nr 02 308 Łosice – Olszanka – Krzesk, dł. 4,50 km	3 000 000 zł	2006	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
8.	Budowa chodnika – droga Nr 02 318 Międzyrzec – Huszlew – Łuzki w m. Huszlew, dł. 0,50 km	80 000 zł	2006	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1

9.	Budowa chodnika – ulica 3 Błonie w m. Łosice, dł. 0,85 km	90 000 zł	2006 – 2008	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
0.	Przebudowa drogi Nr 02 315 4 Olszanka – Szydłówka – gr. pow., dł. 5,0 km	3 000 000 zł	2007 – 2008	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1.
1.	Budowa drogi Nr 02 121 4 Bonin – Kazmierzów, dł. 4 km	4 000 000 zł	2007 – 2008	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
2.	Przebudowa drogi Nr 02 318 4 Międzyrzec Podl. – Huszlew – Łuzki, dł. 9,0 km	6 000 000 zł	2007 – 2009	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
3.	Przebudowa drogi Nr 02 156 4 Ostromęczyn – Chłopków, dł. 2, 538 km	1 400 000 zł	2008 – 2010	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
4.	Przebudowa ulicy Majora 4 Zenona w Łosicach, dł. 0,624 km	1 000 000 zł	2009 – 2010	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
5.	Przebudowa i budowa drogi 4 Nr 02 305 Zakrze – Biernaty – do dr. woj. 698, dł. 2,80 km	2 100 000 zł	2010 – 2012	15%	10%	-	75% - ZPORR, , Działanie 3.1
6.	Budowa drogi Nr 02 392 4 Waśkowólka – Żurawłówka – Wygoda, dł. 2 km	1 400 000 zł	2011 – 2012	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
7.	Budowa ścieżki rowerowej 4 droga Nr 02 301 Łosice – Zakrze	510 000 zł	2011 – 2013	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1

8.	4Przebudowa drogi Nr 109 Kózki – Janów Podl, dł. 6 km	3 000 000 zł	2011 – 2013	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
9.	4Budowa drogi Nr 02 391 4Chotycze – Jezioro, dł. 3,00 km	2 100 000 zł	2012 – 2013	15%	10%	-	75% - ZPORR, Działanie 3.1
OCHRONA ŚRODOWISKA							
0.	5Podnoszenie świadomości 5ekologicznej mieszkańców powiatu	50 000 zł	2005 – 2007	25%	-	-	75% - ZPORR
1.	5Propagowanie selektywnej 5zbiórki odpadów na terenie powiatu łosickiego	50 000 zł	2005 – 2007	25%	-	-	75% - ZPORR
TURYSTYKA							
2.	5Utworzenie centrum 5informacji i promocji Powiatu Łosickiego	50 000 zł	2005 – 2007	25%	-	-	75% - ZPORR
3.	5Oznakowanie i wyznaczenie 5nowych szlaków turystycznych	20 000 zł	2005 – 2008	25%	-	-	75% - ZPORR
ROLNICTWO							
4.	5Stworzenie systemu 5wspierania grup producentów rolników	30 000 zł	2005 – 2006	25%	-	-	75% - ZPORR
5.	5Stworzenie programu 5promocji powiatowych produktów rolnych	50 000 zł	2005 – 2006	25%	-	-	75% - ZPORR

VIII. SYSTEM WDRAŻANIA

Plan Rozwoju Lokalnego w formie uchwały podejmuje Rada Powiatu Łosickiego, która upoważnia w uchwale Zarząd Powiatu Łosickiego do realizacji zamierzeń i zadań wynikających z planu.

Odpowiedzialnym za wdrożenie Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Łosickiego jest Zarząd Powiatu Łosickiego, a w części dotyczącej działań oświatowych – dyrektorzy jednostek oświatowych działających na podstawie ustawy o systemie oświaty, dla których organem prowadzącym jest Powiat Łosicki.

W części zadań związanych z unowocześnieniem systemu i bazy ochrony zdrowia odpowiedzialnym za realizację będzie Dyrektor SP ZOZ w Łosicach.

W szczególności do zadań Powiatu należeć będzie:

- realizacja własnych zadań,
- bieżąca kontrola i monitoring wdrażania projektów/programów,
- upowszechnianie informacji o Planie Rozwoju Lokalnego oraz promocja źródeł finansowania,
- przygotowywanie rocznych i końcowego raportu ze stanu wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego i przedstawienia go Radzie Powiatu.

Realizacja wszystkich zadań odbywać się będzie poprzez samodzielne realizowanie projektów przez kierowników jednostek organizacyjnych. Zarząd Powiatu Łosickiego będzie realizował zadania związane z podnoszeniem standardu technicznego dróg, ochronie środowiska, kultury oraz promocji Powiatu.

Zarząd Powiatu może w ramach posiadanych środków budżetowych oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami dofinansować zadania przedstawione do realizacji przez kierowników jednostek organizacyjnych powiatu.

VII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Łosickiego

System monitorowania dostosowany zostanie do zasad monitorowania projektów realizowanych w ramach funduszy strukturalnych, a w szczególności brane będą pod uwagę (monitorowane) zakładane wskaźniki zgodne z niniejszym dokumentem oraz z Uzupełnieniem Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego (dotyczy projektów finansowanych w ramach ZPORR).

W szczególności system monitorowania polegać będzie na zbieraniu w ustalonym okresie czasu danych o poszczególnych zadaniach (programach, projektach), porównywaniu ich z zakładanymi wskaźnikami oraz podejmowaniu przy udziale partnerów samorządowych, gospodarczych i społecznych decyzji o ewentualnych zmianach.

2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Ocena Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Łosickiego ma służyć przede wszystkim oszacowaniu osiągnięć wskaźników oddziaływania, czyli długotrwałych efektów poszczególnych projektów.

Obserwacja prowadzona będzie przez Starostwo Powiatowe w Łosicach, które będzie miało za zadanie dokonać oceny procesu wdrażania poszczególnych zadań oraz sporządzić raport końcowy z osiągnięcia poszczególnych zadań, za których wdrażanie odpowiada Starostwo Powiatowe w Łosicach.

Raporty z oceny Planu Rozwoju Lokalnego oraz poszczególnych projektów sporządzane będą zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej oraz ewentualnie innych instytucji zaangażowanych w realizację konkretnego programu.

3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Ważnym czynnikiem gwarantującym osiągnięcie planowanych efektów w wyniku realizacji określonych inwestycji będzie współpraca sektora publicznego z sektorem prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi. Celem samorządu będzie zaangażowanie w/w instytucji w realizację przedsięwzięć na zasadzie partnerstwa, a także w roli współfinansującego określone zadania.

Współpraca z partnerami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, a także z władzami samorządowymi wszystkich szczebli w Powiecie Łosickim realizowana będzie poprzez prace:

- Radnych wszystkich jednostek samorządowych powiatu (gmin oraz powiatu),
- Łosickiego Stowarzyszenia Rozwoju EQUUS
- Powiatowej Rady Zatrudnienia,
- Powiatowej Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, w której skład wchodzi przedstawiciele gmin, instytucji pozarządowych, służb bezpieczeństwa publicznego oraz przedstawiciele mieszkańców powiatu łosickiego.

4. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego

Wszystkie materiały informacyjne i promocyjne dotyczące Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Łosickiego wskazywać będą, jakie są główne cele operacyjne oraz cząstkowe planu.

Informacje przedstawiane będą na łamach lokalnego miesięcznika „Gazety Łosickiej” oraz w prasie i radiu o zasięgu regionalnym, a także na oficjalnej stronie internetowej Powiatu Łosickiego: www.losice.pl.